

Cabest 0,5 mg[®] tbl (Teva Pharmaceuticals CR) – Lebrgolín 0,5 mg v 1 tbl. Inhibítor prolaktínu. Podáva sa na inhibíciu laktácie, pri hyperprolaktinémii vrátane idiopatickej, pri adenóme hypofýzy secerujúcom prolaktín.

Caduet 5 a 10 mg[®] tbl flm (Pfizer Europe MA EEIG) – Atorvastatinum calciumtzrihydricum 10 mg (zodpovedá 10 mg atorvastatínu) + Amlodipini besilas 5 mg, resp. 10 mg)zodpovedá 5, resp. 10 mg amlodipínu). Inhibítor HMG CoA reductázy. Podáva sa v prevencii kardiovaskulárnych chorôb, u hypertonikov s tromi súčasne prítomnými kardiovaskulárnymi rizikovanými faktormi, s normálnymi až mierne zvýšenými hodnotami cholesterolu, bez klin. zjavnej ischwemickej choroby srdca.

Caelyx 2 mg/ml[®] con inf (Schering-Plough Europe) – Dexorubicini hydrochloridum 2 mg/ml (zodpovedá 1,87 mg doxorubicínu) v 1 ml rozt. Cytostatikum. Podáva sa v th. Kaposiho syndrómu súvisiaceho s AIDS u pacientov s nízkou počtom CD4 (menej ako 200 mm³) a extenzívnym mukokutánnym alebo viscerálnym ochorením.

Calciferol Biotika Forte[®] sol inj (Biotika a. s.) – Ergocalciferolum 7,5 mg, t. j. 300 000 IU v 1 ml olejového rozt. Vitamín D. Podáva sa pri deficite vitamínu D, v profylaxii a th. rachitídy, pri osteomalácii, spazmofílii, tetánii, poruchách hospodárenia organizmu s vápnikom a fosforom, úpri dlhodobej th. antikonvulzívami, cholestyramínu a glutetimidu.

Calcijex 1 a 2 mg/ml[®] sol inj (Abbott Laboratories) – Calcitriolum 1 µg al. 2 µg/1 ml inj. rozt. Vitamín D. Th. hypokalcémie u pacientov s dlhodobou dialyzačnou th.

Calcitonin 200[®] aer nao (Zentiva Slovensko) – Calcitoninum salmonis 200 IU v 1 dávke. Hormón. Podáva sa pri Pagetovej chorobe kostí, osteoporóze po menopauze, pri bolestiach kosti pri osteolýze al. osteopénii, Sudeckovej chorobe rôznej etiológie, chron. hyperkalcémii vyvolanej nádorovým ochorením, hyperparatyreózou a intoxikáciou vitamínom D.

Calcium 500 Pharmavit[®] tbl eff (Bristol-Myers-Squibb spol. s r. o.) – Calcii carbonas 1,25 g (zodpovedá 500 vápnika) v 1 šumivej tbl. Vápnikový prípravok. Podáva sa v prevencii a adjuvantnej th. pri zvýšených nárokoch na prísun vápnika v ťarchavosti, pri dojčení, deťom v období rastu, v prevencii osteoporózy, ako adjuvans th. pri osteomalácii, rachitíde, pri alergiách, tetánii a hojení zlomenín.

Calcium Biotika[®] sol inj (Biotika a. s.) – Calcii gluconas monohydricus 96 mg + Calcii saccharas tetrahydricus 3,6 mg v 1 ml inj. rozt. Vápnikový prípravok na parenterálne použitie. Indikácie – hypokalcémia rôzneho pôvodu, akút. alergické choroby, zápalové a postaradiačné edémy v hltane a hrtane, svrbíace dermatózy, mokvajúce generalizované ekzémy.

Calcium C Neo-Slovakofarma[®] tbl eff (Zentiva Slovensko) – Calcii glubionas monohydricus 2,94 g + Calcii carbonas 0,3 g + Acidum ascorbicum 500 mg v 1 šumivej tbl. Vápnikový prípravok. Podáva sa pri zvýšenej potrebe vápnika, rednutí kostí, hojení zlomenín, zvýšenej náklonnosti ku kŕčom.

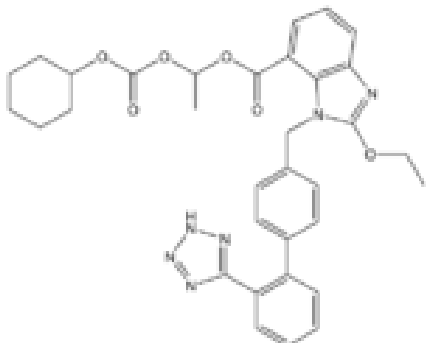
Calcium Chloratum Biotika[®] sol inj (Biotika a. s.) – Calcii chloridum hexahydricum 100 mg v 1 ml inj. rozt. Vápnikový prípravok na parenterálne použitie. Indikácie – hypokalcémia rôzneho pôvodu, pokles tlaku vyvolaný akút. znížením kontrakčnej sily myokardu, alergické choroby, chron. zápalové ochorenia, svrbíace dermatózy, mokvajúce generalizované ekzémy.

Calcium Chloratum[®] sol por (Ivax Pharmaceuticals) – Calcii chloridum dihydricum 87,2 mg v 1 ml perorálneho rozt. Vápnikový prípravok. Indikácie – nedostatok vápnika, alergické choroby, chron. zápalové ochorenia, svrbíace dermatózy, mokvajúce generalizované ekzémy.

Calcium Pantotheicum Slovakofarma[®] ung der (Zentiva Slovensko) – Calcii pantothenas 50 mg (5%) v 1 g masti. Dermatologikum Podáva sa v th. dekubitov, odrenín, drobným popálením,

nehojacich sa rán, akút. solárnej dermatitídy, vredov po ožiarení rtg, ragádach bradaviek, mastitídac, kolpítidach, vulvitídach, eróziách.

Calcium Resonium® plv inu (Sanofi Winthrop Industrie) – Calcii polystyrensulfonas 99,934 g v 100 g prášku na prípravu suspenzie. Ionex. Používa sa v th. hyperkaliémie spojenej s anúriou al. ťažkou oligúriou u hemodialyzovaných pacientov al. pacientov s peritoneálnou dialýzou, v th. akút. porúch obličiek s hyperkaliémiou.

Calcium Slovakofarma® tbl eff (Zentiva Slovensko) – Calcii glubioconas 2,94 g + Calcii carbonas 0,30 g v 1 šumivej tbl. Vápnikový prípravok. Indikácie – zvýšená potreba vápnika, rednutie kostí, hojenie zlomenín, zvýšená náklonnosť ku kŕčom.

Calgel® gel dnt (The Wellcome Foundation) – Lidocaini hydrochloridum monohydricum 3,3 mg + Cetylpyridii chloridum monohydricum 1 mg v 1 g gélu. Lokálne anestetikum. Rýchlo odstraňuje bolesti spojené s prerezávaním zubov a upokojuje ďasná dieťaťa, má mierne antiseptické účinky.

Calixta 15, 30 a 45® tbl flm (Belupo s. r. o.) – Mirtazapinum 15, 30 al. 45 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum.

Calpol® sus por (Pfizer Europe MA EEIG) – Paracetamolum 125 mg v 5 ml suspenzie. Analgetikum, antipyretikum.

Calypsol® sol inj (Richter Gedeon RT) – Ketaminum 50 (zodpovedá ketamini hydrochloridum 57,7 mg) v 1 ml inj. roz. Anestetikum; →*ketamín*.

Campral® tbl obd (Merck Santé) – Acamprosatum 333 mg v 1 obalenej tbl. Podáva sa u pacientov závislých od alkoholu na udržiavanie abstinencie.

Campto 40 mg/2 ml a 100 mg/5 ml® con in, resp. con inf (Pfizer Enterprises SARL) – Irinotecani hydrochloridum trihydricum 40 al. 100 mg v 1 inj. liekovke. Cytostatikum. Používa sa v th. pacientov s pokročilým kolorektálnym karcinómom.

Canavanovej choroba – [Canavanová, Myrtelle, M., 1879 – 1953, amer. patologička kurátorka Warrenovho anatomického múzea na harvardskej univerzite] syn. spongiformná leukodystrofia, Bogaertova-Bertrandova choroba. Autozómovo recesívna choroba s výrazným postihnutím nervového systému podmienená vrozeným nedostatkom aspartátacylázy, ktorý hydrolyzuje N-acetylaspartát (NAA) na asparát a acetát. V dôsledku deficitu tohto enzýmu sa hromadí NAA najmä v nervovom tkanive a vznikajú leukodystrofické zmeny. Choroba sa manifestuje už v prvých mesiacoch života makrocefáliou, hypotóniou, psychomotorickou retardáciou, atrofiou zrkovitého nervu, generalizovanými kŕčmi. Exitus nastáva väčšinou do 3. r. života. Incidencia choroby v európskych krajinách je asi 1: 50 000. Gén ASPA sa nachádza na 17. chromozóme. Skladá sa zo 6 exónov a kóduje proteín pozostávajúci z 313 aminokyselín. Najčastejšou mutáciou je 914C → A (A305E). Dg. sa overuje stanovením organických kyselín v moči plynovou chromatografiou a hmotnostnou spektrometriou. Možná je prenatálna dg., stanovenie NAA v plodovej vode je však nespoľahlivé. Dôkaz mutácie sa dá získať metódou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) a polymorfizmu dĺžky reštrikčných fragmentov (RFLP). V prípade, že sa zistí len mutácia jednej alely, vykonáva sa sekvenčná analýza génu.

Cancidas 50 a 70® plv ifo (Merck Sharp Dohme Limited) – Caspofungini diacetatas 55,5 al. 77,7 mg (zodpovedá 50 a 70 mg kaspofungínu) v prášku na prípravu infúzneho roz. v 1 liekovke. Antimykotikum. Používa sa v th. invazívnej kandidózy a aspergilózy dospelých, refraktérnych al. netolerujúcich amfotericín B, jeho lipidové formy al. itrakonazol. (ich neúčinnosť po 7 d podávania).

candesartanum →kandesartán.

Candibene 1 %[®] aer spr (ratiopharm) – Clotrimazolum 10 mg v 1 ml rozt. Azolové antimykotikum. Používa sa v th. hubových chorôb kože, najmä interdigitálnych mykóz, nechtov (onychomykóz, paronychii) a vonkajších genitálií (balanitídy a vulvitídy).

Candibene 100 a 200[®] tbl vag (ratiopharm) – Clotrimazolum 100 al. 200 mg 1 vag. tbl.ml rozt. Azolové antimykotikum. Používa sa v th. hubových chorôb kože, najmä interdigitálnych mykóz, nechtov (onychomykóz, paronychii) a vonkajších genitálií (balanitídy a vulvitídy).

Candibene[®] crm (ratiopharm) – Clotrimazolum 10 mg v 1 g krému. Azolové antimykotikum, dermatologikum. Používa sa v th. hubových chorôb kože, najmä interdigitálnych mykóz, nechtov (onychomykóz, paronychii) a vonkajších genitálií (balanitídy a vulvitídy).

Canesten 1 %[®] sol der (Bayer, spol. s. r. o.) – Clotrimazolum 1 mg (1 %) v 1 ml rozt. Azolové antimykotikum, dermatologikum. Používa sa v th. hubových chorôb kože, najmä interdigitálnych mykóz, nechtov (onychomykóz, paronychii), pityriasis versicolor, erytrazmy, zmiešaných mykocitických a baktériových kožných infekcií, najmä na ochlpených miestach.

Canesten 1 a 6[®] tbl vag (Bayer, spol. s. r. o.) – Clotrimazolum 100 al. 500 mg v 1 vag. tbl. Širokospektrálne azolové antimykotikum, gynekologikum. Používa sa v th. infekcií vyvolaných hubami, kvasinkami a plesňami (najmä rodu *Candida*), pôsobí proti *Trichomonas vaginalis*, gramnegat. Mikróbom (*Bacteroides*, *Gardnerella vaginalis*).

Canesten[®] crm (Bayer, spol. s. r. o.) – Clotrimazolum 10 mg (1 %) v 1 g krému. Azolové antimykotikum, dermatologikum. Používa sa v th. dermatomykóz.

Canifug-Lösung 1 %[®] sol der (Dr. A. Wolff & Co. Arzneimittel) – Clotrimazolum 0,01 g (1 %) v 1 ml derm. Rozt. Azolové antimykotikum, dermatologikum. Používa sa v th. hubových infekcií kože vyvolaných dermatofytmi, kvasinkami (napr. rodu *Candida*) a plesňami (napr. *Malassezia furfur*). Môžu sa prejavovať ako mykózy nôh, mykózy kože a kožných záhybov, pityriasis versicolor, povrchové kandidózy.

Cabraglu 200 mg[®] tbl dsp (Orphan Europe) – Acidum carglumicum 200 mg v 1 dispergovanej tbl. Derivát aminokyselín, kt. sa používa v th. hyperamóniémie vyvolanej deficitom syntázy *N*-acetylglutamátu.

Carbimazol-Slovakofarma[®] tbl (Zentiva, Slovensko) – Carbimazolum 50 mg v 1 tbl. Tyreostatikum. Používa sa na tlmenie príznakov tyreotoxikózy vrátane dosiahnutia remisie dlhodobo, v príprave pred chir. th. pred th. rádiojódom.

Carbo medicinalis[®] tbl (ICN Polfa Rzeszow S. A.) – Carvo activatus 300 gm v 1 tbl. Črevné adsorbens. Používa sa v th. meteorizmu, hnačky, po nevhodnom jedle, pri gastritíde, enteritíde. Po otrave liekmi al. chem. látkami – po porade s lekárom.

Cabocit[®] tbl (Imuna Pharm) – Carbo activatus 320 mg + Bismuthi subgalas 25 mg + Acidum citricum monohydricum 3 mg v 1 tbl. Črevné adsorbens a dezinficiens. Používa sa v th. akút. hnačky vyvolanej diétnou chbou, pri črevných infekciách vyvolaných vírusmi a baktériami, pri hnačke v priebehu iných chorôb (diabetes mellitus), pri plynatosti, poruchách trávenia, dráždivom tračníku, ulceróznej kolitídye gastritíde, gastroenteritíde.

Carboplatin „EBEWE“ 10 mg/ml[®] con inf. (Ebewe Pharma) – Krboplatina 10 mg v 1 ml inf. Rozt. Cytostatikum; →*karboplatina*.

Cabosorb[®] plv por (Imuna Pharm) – Carbo activatus 25 mg v prášku na prípravu rozt. Črevné adsorbencium. Používa sa v th. akút. hnačky po diétnej chybe, pri črevných infekciách vyvolaných vírusmi al. baktériami, pri hnačke sprevádzajúcej iné choroby (diabetes mellitus), plynatosti,

poruchách trávenia, dráždivom tračniku, ulceróznej kolitíde, gastritíde, gastroenteritíde, vyšetrení žlčníka a žlčových ciest.

Cabosorb[®] tbl (Imuna Pharm) – Carbo activatus 320 mg v 1 tbl. Črevné adsorbencium. Používa sa v th. akút. hnačky po diétnej chybe, pri črevných infekciách vyvolaných vírusmi al. baktériami, pri hnačke sprevádzajúcej iné choroby (diabetes mellitus), plynatosti, poruchách trávenia, dráždivom tračniku, ulceróznej kolitíde, gastritíde, gastroenteritíde, vyšetrení žlčníka a žlčových ciest.

Cabotox[®] tbl (Imuna Pharm) – Carbo activatus 320 mg + Natrii thiosulfas pentahydricus 25 g v 1 tbl. Črevné adsorbencium a laxatívum. Črevné adsorbencium. Používa sa v th. akút. hnačky po diétnej chybe, pri črevných infekciách vyvolaných vírusmi al. baktériami, pri hnačke sprevádzajúcej iné choroby (diabetes mellitus), plynatosti, poruchách trávenia, dráždivom tračniku, ulceróznej kolitíde, gastritíde, gastroenteritíde, vyšetrení žlčníka a žlčových ciest.

Cadilan[®] sol inj (Biotika a. s.) – Kalii hydrogenoaspartas hemihydricus 500 mg + Magnesii hydrogenoaspartas tetrahydricus 500 mg v 10 ml rozt. Kardiakum. Používa sa v kombinácii s kardiotonikami pri chron. stavoch spojených s depléciou draslíka, horčíka a na prevenciu ich strát, pri ischémii myokardu, infarkte myokardu, supraventrikulárnej a komorovej arytmií, digitalisovej arytmií, najmä pri predávkovaní digitalisom. Kontraindikácie zahŕňajú hyperkaliémiu, hypermagneziémiu, metabolickú acidózu, akút. renálnu insuficienciu v anurickej fáze, chron. renálnu insuficienciu v oligurickej fáze, Addisonovu chorobu a AV blokádu vyššieho stupňa.

Cadilan[®] tbl (Zentiva, Česko) – Kalii hydrogenoaspartas hemihydricus 0,175 g + Magnesii hydrogenoaspartas tetrahydricus 0,175 g v 1 tbl. Kardiakum. Používa sa v kombinácii s kardiotonikami pri chron. stavoch spojených s depléciou draslíka, horčíka a na prevenciu ich strát, pri ischémii myokardu, infarkte myokardu, supraventrikulárnej a komorovej arytmií, digitalisovej arytmií, najmä pri predávkovaní digitalisom. Kontraindikácie zahŕňajú hyperkaliémiu, hypermagneziémiu, metabolickú acidózu, akút. renálnu insuficienciu v anurickej fáze, chron. renálnu insuficienciu v oligurickej fáze, Addisonovu chorobu a AV blokádu vyššieho stupňa.

Calymmatobacterium – rod gramnegatívnych paličiek z čeľade *Enterobacteriaceae*. Patrí sem *C. granulomatis*.

Calymmatobacterium granulomatis – gramnegatívna palička objavená Donovanom, preto sa tiež nazýva *Donovania granulomatis*. U človeka vyvoláva granuloma inguinale. Kultivuje sa veľmi ťažko, preto sa dg. stanovuje z náteru ofarbeného podľa Wrighta alebo Giemsa. Mikrób sa nachádza v cytoplazme histiocyto, polymorfonukleáro a plazmatických buniek, a to v počte 1 – 20 na bunku. Choroba sa vyskytuje v USA, Karibskej oblasti a tropických oblastiach. Prenáša sa sexuálnym stykom alebo pri úraze. Patognomický význam majú Donovanove telieska vo fagocytoch.

Campylobacter – rod gramnegatívnych, mikroaerofilných až anaeróbných paličiek s polárne uloženým bičíkom, v dôsledku čoho sú pohyblivé a majú tvar písmena S. Morfológicky sa podobajú vibriám (odtiaľ starší názov *Vibrio fetus*). Pre človeka sú patogénne tieto druhy: *C. jejuni ssp. Doylei*, *C. ssp. Jejuni*, *C. coli*, *C. fetus ssp. Fetus*, *C. fetus ssp. veneralis*, kým ostatné druhy sú dôležité vo veterinárnej medicíne. Kampylobaktery môžu produkovať enterotoxín a viaceré kmene izolované od zvierat môžu vyvolať u človeka enterotoxikózu. Laboratórne sa dajú izolovať aj tieto druhy: *C. consisus*, *C. curvus*, *C. gracilis*, *C. hyointestinalis*, *C. lari*, *C. mucosalis*, *C. rectus*, *C. sputorum*, *C. upsaliensis*. Viaceré druhy rodu *Campylobacter* vyvolávajú u človeka hnačkové choroby V ich th. sa osvedčuje erytrmycín, tetracyklíny, aminoglykozidy, chloramfenikol a ampicilín.

Campylobacter cinaedi → *Helicobacter cinaedi*.

Campylobacter cryoaerophilia → *Arcobacter cryaerophilus*.

Campylobacter fenneliae → *Helicobacter fenneliae*.

Campylobacter mustelae → *Helicobacter mustelae*.

Campylobacter pylori → *Helicobacter pylori*.

Capnocytophaga – starší názov *Bacteroides ochraceus*, rod z čeľade *Flavobacteriaceae*, jeho členy sú gramnegatívne paličky, ktoré rastú v anaeróbnom, ale aj mikroaerofilnom prostredí obohatenom o CO₂. Keďže hepatria medzi striktno anaeróby, nezaraďujú sa medzi bakteroidy. Izolujú sa pri chorobách vyvolaných viacerými anaeróbnymi pôvodcami, najmä z oblasti horných dýchacích ciest. Monobaktériové infekcie (*C. ochracea*) sa vyskytujú u pacientov s leukopéniou. Bývajú častým nálezom po uhryznutí psom a môžu sa izolovať z ústnej dutiny, plakov a zápalových ložísk. Ide najmä o druhy *C. gingivalis*, *C. caniomorsus*, *C. cynodegmi*, *C. sputigena*. V ich th. sa osvedčuje penicilín, ampicilín a makrolidy, jestvujú však aj rezistentné kmene.

Cardilopin 5 a 10 mg[®] tbl (Egis Pharmaceuticals s. r. o.) – Amlodipinum 5 al. 10 mg (zodpovedá 6,944 al. 13,889 mg amlodipínu) v 1 tbl. Vazodilatans, antihypertenzívum, antianginózum.

Cardiobacterium – rod nepohyblivých, gramnegatívnych pleomorfných bacilov z čeľade *Cardiobacteriaceae* (sem patrí aj *Dichelobacter* a *Suttonella*). Jediným zástupcom je *C. hominis*. Izoloval sa zo srdca, najmä pri endokarditídach. Nachádza sa však aj u zdravých osôb v horných dýchacích cestách asi v 70 % (nos, nosohltan). Z horných dýchacích ciest sa *Cardiobacterium* dostáva do krvi najmä po extrakcii zubov, pričom sa zachytí na tkanivách srdca. Rast na umelých pôdach je pomalý, vyžaduje zvýšenú tenziu CO₂ a potrebnú vlhkosť. Vyrastá v malých kolóniách, ktoré sa často prehliadnu. *C. hominis* je citlivý na penicilín, ampicilín a i. antibiotiká, ktoré treba aplikovať dlhodobo.

Cardiospermium halicccabum – syn. *Cardiospermum microcarpum*. Popínavá rastlina z čeľade *Sapindaceae*, kt. rastie v trópoch a substrópoch Afriky a Ázie. Pripravuje sa z nej etanolový extrakt, používaný ako homeopatikum. Liek bez schválených terapeutických indikácií, používa sa na základe poznatkov v *Materia Medica Homeopatica*.

Cadioxane[®] lyo ifo (Chiron B. V.) – Dexrazoxanum 500 mg vo forme hydrochloridu v 1 liekovke. Používa sa v th. kardiotoxickosti vyvolanej antracyklínových cytostatikami.

Cardura XL 4 a 8 mg[®] tbl mod (Pfizer Europe MA EEIG) – Doxazosín 4 al. 8 mg v 1 tbl s riadeným uvoľňovaním. α -sympatikolytikum, antihypertenzívum. Používa sa v th. hypertenzie ako úvodná th., pri obštrukcii prietoku moču a sypómoch súvisiacich s benígnou hyperpláziou prostaty.

Carteol LP 1 a 2 %[®] int plg (Dr. Mann Pharma) – Kateololiumchlorid 1, resp. 2 g v 100 ml rozt. Oftalmologikum. Používa sa v th. intraokulárnej hypertenzie, chron. glaukómu s otvoreným uhlom.

Carvedigamma 6,25; 12,5 a 25 mg[®] tbl flm (Worwag Pharma & Co RG) – Karvedilol 6,25; 12,5 al. 25 mg v 1 tbl. obalenej filmom. α, β -blokátor, antihypertenzívum. Podáva sa v th. hypertenzie, angina pectoris a srdcového zlyhania.

Carvedilol-Teva 3,125; 6,25; 12,5 a 25 mg[®] tbl (Teva Pharmaceuticals CR) – Karvedilol 3,125; 6,25; 12,5 al. 25 mg v 1 tbl. α, β -blokátor, antihypertenzívum. Podáva sa v th. hypertenzie, angina pectoris a srdcového zlyhania.

Carvedilol Orion 3,125; 6,25; 12,5 a 25 mg[®] tbl flm (Orion Corporation) – Karvedilol 3,125; 6,25; 12,5 al. 25 mg v 1 tbl. α, β -blokátor, antihypertenzívum. Podáva sa v th. hypertenzie, angina pectoris a srdcového zlyhania.

Carvedilol-Ratiopharm 25 mg[®] tbl (ratiopharm) – 25 mg v 1 tbl. α, β -blokátor, antihypertenzívum. Podáva sa v th. hypertenzie, angina pectoris a srdcového zlyhania.

CAS – skr. Chemical Abstract Service, oddelenie Americkej chemickej spoločnosti, kt. Vydáva Chemical Abstracts a podobné produkty. Sídli v Columbus (Ohio). Poskytuje najväčšiu databázu

informácií týkajúcich sa chémie a sprístupňuje vyhľadávací softvér, poskytuje spojenia s pôvodnou literatúrou a patentmi. R. 2007 sa CAS ustanovilo aj ako ACS National Historical Chemical Landmark ako najuniverzálnejšie ňožísko výskumu v oblasti chémie a príbuzných vied.

case sensitivity – inform. vlastnosť aplikácií rozlišovať malé a veľké písmená. Využíva sa najmä pri vyhľadávaní. Podporuje ju iba málo vyhľadávacích nástrojov (AltaVista).

CASLIN – inform. kooperatívna knižnično-informačná sieť českých a slovenských knižníc, združenie 4 najväčších knižníc (Národná knižnica v Prahe, Slovenská národná knižnica v Martine, MZK v Brne a Univerzitná knižnica v Bratislave). Na Slovensku je cez službu TELNET v rámci projektu CASLI prístupný online katalóg SNK v Martine pomocou príkazu `ccace.tuke.sk` Katalóg SNK Matice slovenskej v Martine, Login: `visitor al. opac`.

Casodex 50 a 150[®] tbl flm (AstraZeneca UK) – Biculutamidum 50 al. 150 mg v 1 tbl. obalenej filom. Cytostatikum. Podáva sa v th. pokročilého karcinómu prostaty bez metastáz, najmä u pacientov, u kt. je kastrácia al. iná th. nevhodná.

Cavinton[®] con inf (Richter Gedeon RT) – Vinpocetinum 5 mg v 1 ml inj. rozt. Psychostimulans, nootropikum. Podáva sa pri psychických a neurol. príznakoch obehových porúch CNS (poruchy pamäti, afázia, apraxia, motorické poruchy, závraty, bolesti hlavy). V oftalmológii: th. vaskulárnych porúch chorioidey, th. sek. glaukómu. V otológii: th. porúch sluchu vaskulárneho pôvodu, závratopv labyrintového pôvodu, Menièreovej choroby a tinitu.

Cavinton Forte[®] tbl (Richter Gedeon RT) – Vinpocetinum 10 mg v 1 tbl. Psychostimulans, nootropikum. Podáva sa pri psychických a neurol. príznakoch obehových porúch CNS (poruchy pamäti, afázia, apraxia, motorické poruchy, závraty, bolesti hlavy). V oftalmológii: th. vaskulárnych porúch chorioidey, th. sek. glaukómu. V otológii: th. porúch sluchu vaskulárneho pôvodu, závratopv labyrintového pôvodu, Menièreovej choroby a tinitu. V gynekológii pri ťažkostiach v klimaktériu (návaly horúčavy, potenie, bolesť hlavy, závraty ap.).

Cavinton[®] tbl (Richter Gedeon RT) – Vinpocetinum 5 mg v 1 tbl. Psychostimulans, nootropikum. Podáva sa pri psychických a neurol. príznakoch obehových porúch CNS (poruchy pamäti, afázia, apraxia, motorické poruchy, závraty, bolesti hlavy). V oftalmológii: th. vaskulárnych porúch chorioidey, th. sek. glaukómu. V otológii: th. porúch sluchu vaskulárneho pôvodu, závratopv labyrintového pôvodu, Menièreovej choroby a tinitu. V gynekológii pri ťažkostiach v klimaktériu (návaly horúčavy, potenie, bolesť hlavy, závraty ap.).

Cealb[®] con inf (Sanguin CLB) – Albuminum humanum 200 g/l. Ľudský sérový albumín.

ceanot lekársky – *Ceanothus americanus*; homeopatikum. Liek bez schválených terapeutických indikácií, používa sa na základe poznatkov v *Materia Medica Homeopatica* pri splenomegálii podmienenej maláriou.

Cedax 36 mg/ml[®] sus por (SP Europe) – Ceftibuten 36 mg v 1 ml suspenzie. Antibiotikum. Podáva sa pri infekciách horných dýchacích ciest vrátane ťažkých špecifických infekcií (faryngitída, tonzilitída a šarlach, akút. sinusitída, otitis media), pri infekciách dolných dýchacích ciest vrátane akút. bronchitídy, akút. exacerbácie chron. bronchitídy a pneumónie, pri infekciách močových ciest; →*ceftibutén*.

Cedax 400 mg[®] cps (SP Europe) – Ceftibuten 400 mg v 1 cps. Cefalosporínové antibiotikum III. generácie. Podáva sa pri infekciách horných dýchacích ciest vrátane ťažkých špecifických infekcií (faryngitída, tonzilitída a šarlach, akút. sinusitída, otitis media), pri infekciách dolných dýchacích ciest vrátane akút. bronchitídy, akút. exacerbácie chron. bronchitídy a pneumónie, pri infekciách močových ciest; →*ceftibutén*.

Cedax[®] plu por (SP Europe) – Ceftibuten 36 mg v 1 ml rozt. na prípravu suspenzie. Cefalosporínové antibiotikum III. generácie. Podáva sa pri infekciách horných dýchacích ciest vrátane ťažkých špecifických infekcií (faryngitída, tonzilitída a šarlach, akút. sinusitída, otitis media), pri infekciách dolných dýchacích ciest vrátane akút. bronchitídy, akút. exacerbácie chron. bronchitídy a pneumónie, pri infekciách močových ciest; →*ceftibutén*.

Cedecea – rod gramenegatívnych, pohyblivých paličiek s lipázovou aktivitou a rezistenciou proti kolistínu a cefalotínu, z čeľade *Enterobacteriaceae* (starší názov *Enteric Group 15*). Podobá sa rodu *Serratia*. Jednotlivé druhy sa izolovali z krvi, rán, katérov, zo spúta a kože. Môžu vyvolávať nozokomiálne infekcie. Patrí sem *C. davisae*, *C. lapagei* a *C. neteri*.

cedron – homeopatikum pripravené zo simaby hadej (*Simba cedron*). Liek bez schválených terapeutických indikácií, používa sa na základe poznatkov v *Materia Medica Homeopatica* (Cedron[®]).

Cedrox 1000[®] tbl (Hikma Pharmaceuticals) – Cefadroxilum monohydricum 1067 (zodpovedá 1000 cefadroxilu) mg v 1 tbl. Antibiotikum. Podáva sa pri infekciách horných dýchacích ciest, bakteriálnych infekciách kože a mäkkých tkanív, bakteriálnych infekciách močových ciest; →*cefadroxil*.

CeeNU lomustine (CCNU) 40 mg[®] – cps (Bristol Myers Squibb spol. s. r. o.) Lomustinum 40 mg v 1 cps. Cytostatikum, kt. sa podáva pri nádoroch mozgu, Hodgkinovej chorobe a i. nádoroch; →*lomustín*.

CeeNU lomustine (CCNU) 10, resp. 100 mg a CeeCN lomustine COMBI[®] – cps (Bristol Myers Squibb spol. s. r. o.) Lomustinum 10 al. 100 mg v 1 cps. Cytostatikum, kt. sa podáva pri nádoroch mozgu, Hodgkinovej chorobe a i. nádoroch; →*lomustín*.

Cefaclen 250 a 500[®] cps (Zentiva, Slovensko) – Cefalexinum monohydricum 263 al. 528 mg (zodpovedá 250, resp. 500 mg) v 1 cps. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri bakteriálnej sínusitíde, otitis media, infekciách dýchacích ciest, kože, mäkkých tkanív, kostných infekciách, infekciách urogenitálneho systému a dentálnych infekciách.

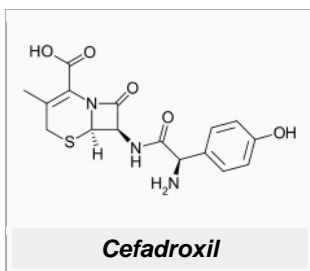
Cefaclen Slovakofarma 125 a 250 mg/5 ml[®] sus (Zentiva, Slovensko) – Cefalexinum monohydricum 131,5 al. 263 mg (zodpovedá 125 al. 250 mg bezvodého cefalexínu v 5 ml suspenzie). Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri bakteriálnej sínusitíde, otitis media, infekciách dýchacích ciest, kože, mäkkých tkanív, kostných infekciách, infekciách urogenitálneho systému a dentálnych infekciách.

Cefaclor 125 a 250 mg/5 ml[®] plv sus (Zentiva, Slovensko) – Cefaclorum monohydricum 130,75 al. 262,24 mg (zodpovedá 125, resp. 250 mg cefakloru) v 5 ml suspenzie. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách respiračného a urogenitálneho systému, ORL infekciách, infekciách kože a mäkkých tkanív, vyvolaných baktériami citlivými na cefaclor.

Cefaclor 250 a 500 SL[®] cps (Zentiva, Slovensko) – Cefaclorum monohydricum 261,5, resp. 523,0 mg (zodpovedá 250, resp. 500 mg cefakloru) v 1 cps. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách respiračného a urogenitálneho systému, ORL infekciách, infekciách kože a mäkkých tkanív, vyvolaných baktériami citlivými na cefaclor.

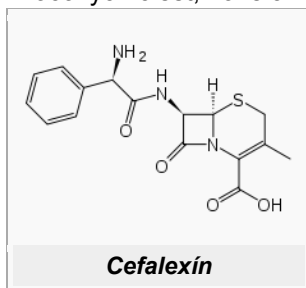
Cefadrox Tabs[®] tbl sol (Hexal AG) – Cefadroxilum monohydricum 1049,6 mg (zodpovedá 1 g cefadroxilu) v 1 rozp. tbl. Cefalosporínové antibiotikum I. generácie. Podáva sa pri infekciách dýchacích ciest, kože, mäkkých tkanív, infekciách urogenitálneho systému, ORL infekciách, gynekologických a infekciách kostí a kĺbov; →*cefadroxil*.

cefadroxil – kys. (6*R*,7*R*)-7-[[*(2R)*-2-amino-2-(4-hydroxyfenyl)acetyl]amino]-3-metyl-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylová, $C_{16}H_{17}N_3O_5S$, M_r 363,389; širokospektrálne baktericídne cefalosporínové antibiotikum I. generácie, účinné proti G+ i G- baktériám, napr. *Streptococcus pyogenes*. Na plazmatické proteíny sa viaže asi 20 %, polčas je asi 1,5 h, vyše 90 % sa vylučuje nezmenený močom (Curisafe®).

Cefadroxil

cefalexín – kys. (6*R*,7*R*)-7-[[*(2R)*-2-amino-2-fenylacetyl]amino]-3-metyl-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylová, $C_{16}H_{17}N_3O_4S$, M_r 347,39; cefalosporínové antibiotikum I. generácie, zavedené do th. r. 1967. Po podaní p. o. sa dobre vstrebáva, 90 % sa vylučuje nezmenený močom, polčas je 0,9 h. Má podobné spektrum účinku ako cefalotín a cefazolín. Je alternatívou pri precitlivenosti na penicilín. Používal sa v th. zápalových horných dýchacích ciest, močových ciest, kože a mäkkých tkanív, v th. akne a celulitídy. (Keflex®, Nufex®, Sporicex®).

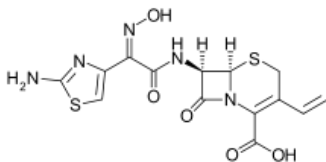

Cefalexín

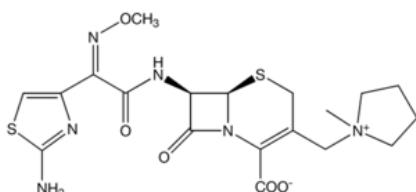
Cefalotín 0,5 a 1,0 Biotika® plv ino (Biotika, a. s.) – Cefalotinum natricum 0,529 al. 1,058 g (zodpovedá 0,5 al. 1 g) cefalotínu) v 1 inj. liekovke. Antibiotikum. Podáva sa pri infekciách dýchacích a močových ciest, GIT, žlčových ciest, kože a mäkkých tkanív, septikémii, akút. endokarditíde, akút. a chron. osteomyelitíde, artritíde.

Cefazolin® sol inj (Sandoz Pharmaceuticals) – Cephazolinum natricum 524 mg, resp. 1,5 al. 2,1 g (zodpovedá 0,5; 1 al. 2 g cefazolínu) v 1 liekovke s inj. rozt. Cefalosporínové antibiotikum I. generácie. Podáva sa pri ťažkých infekciách dýchacích a močových ciest, žlčových ciest, kože a mäkkých tkanív, osteomyelitíde, septikémii, endokarditíde vyvolaných baktériami citlivými na cefazolín.

cefdinir – kyselina 8-[2-(2-amino-1,3-tiazol-4-yl)-1-hydroxy-2-nitrózo-etenyl]amino-4-etenyl-7-oxo-2-tia-6-azabicyklo[4.2.0]okt-4-én-5-karboxylová, $C_{14}H_{13}N_5O_5S_2$, M_r 395,416; širokospektrálne cefalosporínové antibiotikum III. generácie, kt. sa používa v th. infekcií uší, sínusov, hrdla, v komunite získanej pneumónie, exacerbácie chron. bronchitídy, kože a mäkkých tkanív (Omnicef®).

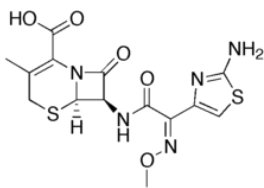
Cefdinir

Cefepime

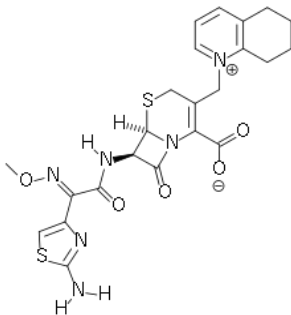
cefepím – 7-(2-(2-aminotiazol-4-yl)-2-(metoxyimino)acetamido)-3-((1-metylpyrolidínium-1-yl)metyl)-8-oxo-5-tia-1-aza-bicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylát, $C_{19}H_{24}N_6O_5S_2$, M_r 480.56; cefalosporínové antibiotikum IV. generácie pripravené r. 1994. Má širšie súpektrum účinnosti proti G+ a G– baktériám ako III. generácia. Podáva sa vo forme hydrochloridu a je obvyčajne rezervované na th. ťažkej nozokomiálnej pneumónie, infekcií vyvolaných multirezistentnými mikroorganizmami (napr. *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pneumoniae*) a th. febrilnej neutropénie. Kým ostatné cefalosporíny sa degradujú betalaktamázami sprostredkovanými plazmidmi a chromozómami, cefepim je stabilný a je liekom prvej voľby pri infekciách vyvolaných druhmi *Enterobacteriaceae* (Axepim[®], Cepimax[®], Cepimex[®], Maxcef[®], Maxipime[®]).

cefetamet – kyselina (6R,7R)-7-[[[(2Z)-2-(2-amino-1,3-tiazol-4-yl)-2-metoxyminoacetyl]amino]-3-metyl-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylóvá, $C_{14}H_{15}N_5O_5S_2$, M_r 397.432; cefalosporínové antibiotikum III. generácie.

Cefetamet

cefchinóm – cepquinomum; 1-[[[(6R,7R)-7-[[[(2Z)-2-(2-amino-4-tiazolyl)-(metoxyimino)acetyl]amino]-2-karboxy-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-en-3-yl]metyl]-5,6,7,8-tetrahydrochinolínium vnútorná soľ, $C_{23}H_{24}N_6O_5S_2$, M_r 528.60; cefalosporínové antibiotikum IV. generácie používané vo veter. med.

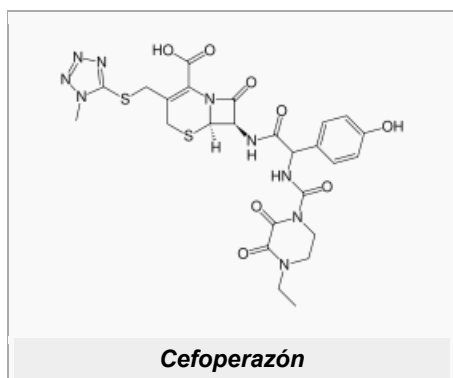

Cefchinóm

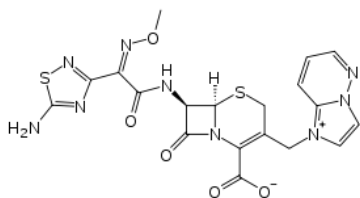
Cefobid IM/IV 1 g[®] plv ino (Pfizer) – Cefoperazonum natricum 1,12 g (zodpovedá 1 g cefoperazónu) v 1 liekovke (prášok na inj. rozt.). Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách horných a dolných dýchacích ciest, močových ciest, peritonitíde, cholecystitíde, cholangitíde a i. abdominálnych infekciách, sepse, meningitíde, infekciách kže a mäkkých tkanív, kostí, kĺbov, zápaloch malej panvy, endometritíde, kvapavke a i. infekciách pohlavného ústrojenstva,

Cefataxime Lek 1 a 2 g[®] plv ino (Sandoz Pharmaceuticals, d. d.) – Cefotaximum natricum 1,07 al. 2,1 g (zodpovedá 1 al. 2 g cefotaxímu) v 1 inj. liekovke. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách dýchacích ciest, urogenitálneho systému, septikémii, bakteriémii, endokarditíde, vnútrobrušných infekciách vrátane peritonitídy, pri meningitídach (okrem listeriových) a i. infekciách CNS, pri infekciách kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov, ako aj v rámci profylaxie pri operáciách GIT, urogenitálneho systému a v pôrodnictve.

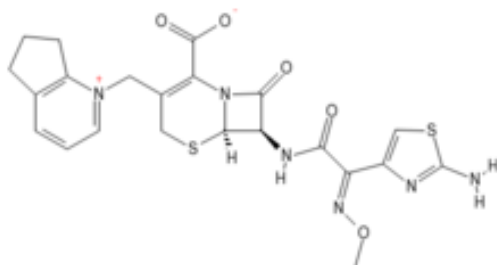
cefoperazón – kys. (6*R*,7*S*)-7-[[2-[(4-etyl-2,3-dioxo-piperazín-1-karbonyl)amino]-2-(4-hydroxyfenyl)-acetyl]amino]-3-[(1-metyltetrazol-5-yl)sulfanylmetyl]-8-oxo-5-tia-1-azabicyclo[4.2.0]okt-2-en-2-karboxylová, C₂₅H₂₇N₉O₈S₂, M_r 645,67; cefalosporínové antibiotikum III. generácie účinné aj proti pseudomonádám. Inhibuje syntézu baktérieovej steny. Cefoperazón obsahuje bočný reťazec *N*-metyltiotetrazol (NMTT al. 1-MTT). Pri degradácii antibiotika v tele sa uvoľňuje voľný NMTT, kt. môže vyvolať hypoprotrombinémiu (podobnú ako následkom inhibície enzýmu vitamín K epoxidreduktázy) a reakciu s etanolom podobnú reakcii vyvolanej disulfiramom (Antabuse) následkom inhibície aldehyddehydrogenázy (Cefazone[®], Cefobid[®], kombinácia sulbaktámu – inhibítora β-laktamázy a cefoperazónu je Cefina SB[®] a Suleprazone[®]).

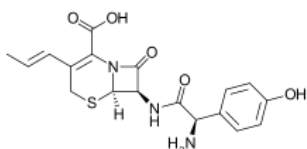
cefozopran – (6*R*,7*R*)-7-[[[(2*Z*)-2-(5-amino-1,2,4-tiadiazol-3-yl)-2-metoxyminoacetyl]amino]-3-(imidazo[2,3-*f*]pyridazín-4-ium-1-ylmetyl)-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylát, C₁₉H₁₇N₉O₅S₂, M_r 515,52; cefalosporínové antibiotikum IV. generácie.

cefpirom – cefpiromum; 1-[[[(6*R*,7*R*)-7-[(2*E*)-2-(2-amino-1,3-tiazol-4-yl)-2-(metoxymino)acetamido]-2-karboxylato-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-en-3-yl]metyl]-5*H*,6*H*,7*H*-cyclopenta[*b*]pyridín-1-ium, C₂₂H₂₂N₆O₅S₂, M_r 514,58; cefalosporínové antibiotikum IV. generácie, účinné proti G⁺ a G⁻baktériám vrátane *Pseudomonas aeruginosa* (Cefrom[®]).

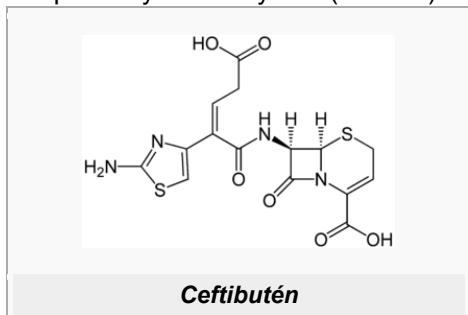
cefprozil – cefprozilum; kyselina 8-[2-amino-2-(4-hydroxyfenyl)-acetyl]amino-7-oxo-4-prop-1-enyl-2-tia-6-azabicyclo[4.2.0]okt-4-én-5-karboxylová, C₁₈H₁₉N₃O₅S, M_r 389,427; cefalosporínové antibiotikum II. generácie, kt. sa podáva pri infekciách horných a dolných dýchacích ciest, infekciách kože, nekomplikovaných infekciách močových ciest, akút. cystitíde (Cefzil[®]),

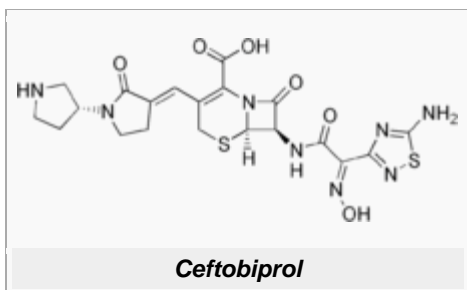
Ceftriaxon Kabi 1 a 2 g[®] plv ifo (Fresenius Kabi s. r. o.) – Ceftriaxón sodný, zodpovedá 1 al. 2 g ceftriaxónu v 1 liekovke prášku na infúzny rozt. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách ORL, obličiek a močových ciest, kože a mäkkých tkanív vrátane infekcií rán, pohlavných orgánov vrátane kvapavky, pri brušných infekciách (peritonitíde), infekciách kosti a kĺbov, septikémii,

meningitíde, v perioperačnej profylaxii u pacientov so zvýšeným rizikom infekcie pri lymfkej borelióze (II. a III. štádium), v th. neutropenickej horúčky.

ceftibuten – kys. (6*R*,7*R*)-7-[(*Z*)-2-(2-amino-1,3-tiazol-4-yl)-5-hydroxy-5-oxopent-2-enoyl]amino)-8-oxo-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-en-2-karboxylová, C₁₅H₁₄N₄O₆S₂, M_r 410,427; cefalosporínové antibiotikum III. generácie. Podáva sa p. o. 2-krát/d. Je účinný proti *Haemophilus influenzae*, *Moraxella catarrhalis*, *E. coli* (*K. pneumoniae*, *K. oxytoca*), *Proteus vulgaris*, *P. mirabilis*, *P. providencia*, *Salmonella* sp., *Shigella* sp., *Enterobacter* sp., a *Streptococcus* sp. Podáva sa pri akút. exacerbáciách chron. bronchitídy, akút. baktérieovej otitis media, faryngitíde, tonzilitíde, pneumónii, infekciách močových ciest, enteritíde a gastroenteritíde. Väčšina nežiaducich účinkov tvorí nauzea a i. príznaky zo strany GIT (Cedax[®]).

ceftobiprol – kys. (6*R*,7*R*)-7-[(*Z*)-2-(5-amino-1,2,4-tiadiazol-3-ylidén)-2-nitrózo-1-oxoetyl]amino]-8-oxo-3-[(*E*)-[2-oxo-1-[(3*R*)-3-pyrolidiny]-3-pyrolidinyldén]metyl]-5-tia-1-azabicyklo[4.2.0]okt-2-én-2-karboxylová, C₂₀H₂₂N₈O₆S₂, M_r 534,568; cefalosporínové antibiotikum V. generácie. Ceftobiprol inhibuje 1a proteín viažuci penicilín (PBP) meticilínrezistentných zlatých stafylokokov a 2x BPB *Streptococcus pneumoniae*, ako aj klasický PBP2 MSSA. Ceftobiprol je rezistentný proti stafylokokovej β-laktamáze. Pôsobí proti meticilínrezistentnému *Staphylococcus aureus*, penicilínrezistentnému *Streptococcus pneumoniae*, *Pseudomonas aeruginosa* a enterokokom. V th. infekcií kože a mäkkých tkanív je rovnako účinný ako kombinácia vankomycínu a ceftazidínu. Podáva sa i. v. (Zeftera[®], Zevtera[®])

Cefurim 125, 250 a 500[®] tbl obd (Biotika, a. s.) – Cefuroximum axetili 150,36; 300,72 al. 601,44 mg (zodpovedá 125, 250 a 500 mg cefuroxímu) v obalenej tbl. Cefalosporínové antibiotikum. Podáva sa pri infekciách horných a dolných dýchacích ciest, močového a pohlavného ústrojstva (pyelonefritída, uretritída), infekciách kože a mäkkých tkanív (furunkulóza, pyodermia, impetigo), pri kvapavke, akút. nekomplikovanej gonokokovej uretritíde a cervicitíde a lymfkej borelióze.

Cefzil 250 a 500 mg[®] tbl flm (Bristol-Myers Squibb s. r. o.) – Cefprozilum monohydricum 261,57 al. 523,14 mg (zodpovedá 250 al. 500 mg cefprozilu) v 1 tbl. obalenej filmom. Cefalosporínové antibiotikum II. generácie. Podáva sa pri infekciách horných a dolných dýchacích ciest, kože, nekomplikovaných infekciách močových ciest, napr. akút. cystitíde.

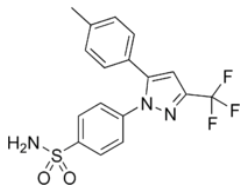
Cefzil 250 g/5 ml[®] plv sus (Bristol-Myers Squibb s. r. o.) – Cefprozilum 261,57 mg (zodpovedá 250 mg cefprozilu) v 5 ml suspenzie. Cefalosporínové antibiotikum II. generácie. Podáva sa pri infekciách horných a dolných dýchacích ciest, kože, nekomplikovaných infekciách močových ciest, napr. akút. cystitíde.

Celaskon 100 a 250[®] tbl (Zentiva Česko) – Acidum ascorbicum 100 al. 200 mg v 1 tbl. Vitamín C.

Celaskon 500 červený pomaranč a 500 mg mandarínka[®] tbl eff **Celaskon Long Effect[®]** cps pld (Zentiva Slovensko) Acidum ascorbicum 500 mg v 1 šumivej tbl. Vitamín C.

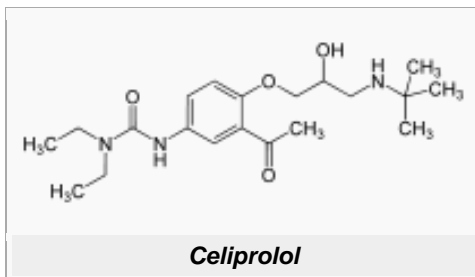
Celebrex 100 a 200[®] cps (Pfizer Europe MA EEIG) – Celecoxibum 100 al. 200 mg v 1 cps. Antireumatikum, antiflogistikum zo skupiny koxibov. Podáva sa v symptomatickej th. zápalov a bolestí pri osteoartróze al. reumatoidnej artritíde.

celecoxib – 4-[5-(4-metylfenyl)-3-(trifluórometyl)pyrazol-1-yl]benzénsulfónamid, $C_{17}H_{14}F_3N_3O_2S$, M_r 381.373; inhibítor cyklooxygenázy 2 (COX-2), enzýmu, ktorý priamo pôsobí na COX-2, enzým zodpovedný za zápal a bolesť. Jeho biol. dostupnosť je 40 %, na plazmatické proteíny (najmä albumín) sa viaže 97 %, metabolizuje sa v pečeni (najmä CYP2C9), polčas je 11 h, vylučuje sa močom (27 %) a stolicou (57 %). Celecoxib patrí k nesteroidovým antiflogistikám, kt. sa podáva pri osteoartróze, reumatoidnej artritíde, akút. bolesti, bolestivej menštruácii a znižuje výskyt polypov hrubého čreva u pacientov s familiárnou adenomatóznou polypózou. Je dostupný vo forme cps. (Celebra[®], Celebrex[®], Onsenal[®], Verebra[®]); →*koxiby*.

Celecoxib

celiprolol – (*RS*)-*N'*-{3-acetyl-4-[3-(*tert*-butylamino)-2-hydroxypropoxy]fenyl}-*N,N*-dietylmočovina, $C_{20}H_{33}N_3O_4$, M_r 379,49; betablokátor, antihypertenzívum. Biol. dostupnosť je 30 – 70 %, polčas 5 h (Cardem[®], Celectol[®], Celipres[®], Celipro[®], Celol[®], Cordiax[®], Dilanorm[®], Selectol[®]).

Celiprolol

Cellcept 250 mg[®] cps (Roche Registration Limited) – mykofenolátmofetid 250 mg v 1 cps. Imunosupresívum, kt. sa používa v kombinácii s cyklosporínom a kortikoidmi v prevencii akút. odvrnutia transplantátu u pacientov po alogénnej transplantácii obličky, srdca al. pečene.

Cellcept 500 mg[®] plc ifo (Roche Registration Limited) – mykofenolátmofetid 500 mg vo forme hydrochloridu v 1 inj. liekovke. Imunosupresívum, používa sa v kombinácii s cyklosporínom a kortikoidmi v prevencii akút. odvrnutia transplantátu u pacientov po alogénnej transplantácii obličky, srdca al. pečene.

Cellcept 500 mg[®] tbl (Roche Registration Limited) – mykofenolátmofetid 500 mg v 1 tbl. Imunosupresívum, používa sa v kombinácii s cyklosporínom a kortikoidmi v prevencii akút. odvrnutia transplantátu u pacientov po alogénnej transplantácii obličky, srdca al. pečene.

Cellufluid[®] int opo (Allergan Pharmaceuticals) – sodná soľ karmelózy 5 mg v 1 očnej rozt. instilácii. Oftalmologikum. Náhrada sĺz. Používa sa v th. syndrómu suchého oka.

Celomix 7,5 a 15 mg[®] tbl (Kéri Pharma Generics) – Meloxicam 7,5 al. 15 mg v 1 tbl. Nesteroidné antireumatikum. Používa sa na krátkodobú symptomatickú th. exacerbácie osteoartrózy a na dlhodobú symptomatickú th. reumatoidnej artritídy al. ankylózne spondylitídy.

celula fundatoria – zakladateľská bunka, druh primordiálnej bunky, schopná založiť jednu al. viaceré bunkové populácie.

celula precursoria – kmeňová bunka, zložka populácie, schopná zachovať svoju veľkosť počas utvorenia príslušného potomstva pri vzniku jednej al. viacerých bunkových línií; →*kmeňové buky*.

cellula primordialis – primordiálna bunka, zygota a jej bezprostredné potomstvo.

celula progenetrix – progenitorové bunky sú potomkami kmeňových buniek, kt. sú zodpovedné za tvorbu rozpoznateľných prekursorov jednej alebo viacerých bunkových línií po strate ich schopnosti udržiavať svoj počet.

celula proprecursoria – predkmeňová bunka, schopná prispievať k založeniu jednej alebo viacerých populácií kmeňových buniek.

Centipeda periodontii – gramnegatívna, obligátne anaeróbna, pleomorfná a nesporulujúca palička z rodu *Centipeda*, čeľade Acidaminocacaceae. Je súčasťou normálnej bakteriologickej flóry, najmä v ústnej dutine. Môže participovať na patologických procesoch. Našla sa v abscesoch ďasien a inde v ústnej dutine a jej okolí. Tvorí betalaktamázu, čo je dôležitý údaj pre výber antibiotík.

Centrum od A až po železo[®] tbl flm (Wyeth Whitehall export o. z.) – vitamín A, B₁, B₂, B₆, B₁₂, biotín, kys. listová, nikotínamid, kys. pantoténová, vitamín C, D, E, K₁, Ca, Cl, Cr, Cu, I, Fe, Mg, Mn, Mo, Ni, P, K, Se, Si, Sn, Va a Zn v 1 tbl. obalenej filmom.

cepaie extrakt (cibuľový) – *Alium cepae extractum*, zložka prípravku Contractubex[®]. V cibuli sa nachádzajú polyfenoly a hlavné flavonoidové antioxidanty, najhojnejší je spireozid (kvercetin-4-O-β-D-glukozid, C₂₁H₂₀O₁₂, M_r 464.382 – 32 mg/kg suchej hmotnosti v červenej, 23 mg/kg v žltej a 265 mg/kg v bielej cibuli. Ďalšiu zložku tvorí rutín a kvercetin, ako aj 3 ďalšie neidentifikované zlúčky.

cérium (III)-oxalát – šťavelan céritý, v minulosti sa používal ako antiemetikum, najmä pri emesis gravidarum a kinetózach, aj keď mechanizmus účinku nebol známy. Dusičnan céritý je dostupný ako pomocná látka v krémoch obsahujúcich sulfadiazín striebra, používaných pri ošetrovaní rozšialých popálenín. Okrem priameho antiseptického účinku céru zabraňuje vzniku popopálaninovej sepsy tým, že viaže toxíny z popáleninovej lézie. Študujú sa aj protinádorové účinky céru.

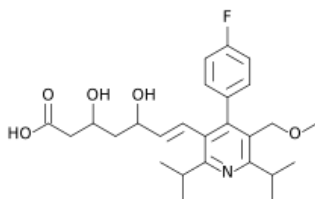
Cephalgam[®] plv eff (UPSA) – Carbazalatum calcium 1144,8 mg (zodpovedá 900 mg kys. acetylsalicylovej) a metoclopramidi hydrochloridum monohydricum 10,52 (zodpovedá 10 mg metoklopramidu hydrochloridu) v 1 vrecku. Analgetikum, antiemetikum. Používa sa v symptomatickej th. záchvatov migrény a pridružených GIT problémov (nauzea, vracanie).

Cerazette[®] tbl flm (Organon Agencies B. V.) – Desogestrelum 75 µg v 1 tbl. obalenej filmom. Hormónový antikoncepčný prípravok.

Cerebrolysin[®] sol inj (Ebewe Pharma) – Crebrolysinum 215,2 mg v 1 ml inj. rozt. Používa sa v th. organických metabolických porúch mozgového tkaniva a pri neurodegeneratívnych chorobách, najmä senilnej demencie, Alzheimerovho typu, pri postapoplektických stavoch, kraniocerebrálnych úrazoch a po neurochir. výkonoch.

Cerezyme[®] plv ifo (Genzyme) – Imiglucerasum 200 enzýmových jednotiek (U) v 1 liekovke (5 ml; 1 ml = 40 U). Enzým. Používa sa v dlhodobej substitučnej th. pacientov s potvrdenou dg. Gaucherovej choroby typu I.

cerivastatín – kyselina (3*R*,5*S*,6*E*)-7-[4-(4-fluórofenyl)-5-(metoxymetyl)-2,6-bis(propan-2-yl)pyridin-3-yl]-3,5-dihydroxyhept-6-énová, C₂₆H₃₄FNO₅, M_r 459.55; syntetický statín, kt. sa používal ako hypocholesterolemikum v prevencii kardiovaskulárnych chorôb. R. 2001 ho FDA stiahol z trhu pre údajné nežiaduce účinky (rabdomyolýza s následnou renálnou insuficienciou) (Baycol[®], Lipobay[®]).

Cerivastatín

Ceroxim 125, 250 a 500 mg[®] tbl (Renbaxy UK Ltd.) – Cefuroximum 125, 250 al. 500 mg v 1 tbl. Cefalosporínové antibiotikum; → *cefuroxím*.

Certicam 0,1 al. 0,25 mg[®] tbl dsp (Novartis s. r. o.) – Everolimusum 0,1 al. 0,25 mg v 1 dispergovateľnej tbl. Selektívne imunosupresívum. Používa sa v profylaxii rejekcie orgánu po alogénnej transplantácii obličky al. srdca v kombinácii s cyklosporínom v mikroemulzii s kortikoidmi.

Certicam 0,25; 0,50; 0,75 a 1,0 mg[®] tbl (Novartis s. r. o.) – Everolimusum 0,25; 0,5; 0,75 al. 1,0 mg v 1 tbl. Selektívne imunosupresívum. Používa sa v profylaxii rejekcie orgánu po alogénnej transplantácii obličky al. srdca v kombinácii s cyklosporínom v mikroemulzii s kortikoidmi.

Cerucal[®] sol inj (AWD Pharma) – Metoclopramidi hydrochloridum monohydricum 10,54 mg (zopovedá 10 mg metoklopramidu hydrochloridu) v 2 ml inj. rozt. Antivertiginózum, antiemetikum. Používa sa pri poruchách motoriky hornej časti GIT, nevoľnosti, neuzei a vracaní (pri migréne, chorobách pečene a obličiek, poraneniach lebky a mozgu, pri neznášanlivosti liekov), ďalej pri diabetickej gastroparéze, na uľahčenie zavedenia dvanátnikovej a jejunovej sondy, na urýchlenie vyprázdňovania žalúdka a pasáže tenkým črevom pri rtg vyšetrení.

Cerucal[®] tbl (AWD Pharma) – Metoclopramidi hydrochloridum monohydricum 10,54 mg (zopovedá 10 mg metoklopramidu hydrochloridu) v 1 tbl. Antivertiginózum, antiemetikum. Používa sa pri poruchách motoriky hornej časti GIT, nevoľnosti, neuzei a vracaní (pri migréne, poruchách pečene a obličiek, poraneniach lebky a mozgu, pri neznášanlivosti liekov), ďalej pri diabetickej gastroparéze, Pri dlhšom užívaní je zvýšené riziko porúch hybnosti.

cestovná medicína – interdisciplinárny odbor, kt. sa zaoberá prevenciou, dg. a th. chorôb vzniknutých v súvislosti s cestovaním, vrátane kinetóz, poškodenia zdravia klímatickým vplyvmi, očkovania, chemoprofylaxie malárie vrátane sexuálne prenosných chorôb. Študuje epidemiológiu infekčných a tropických chorôb, klin. a laborat. dg. chorôb, kt. sa u nás vyskytujú zriedka. Poskytuje th. a preventívnu starostlivosť pred odchodom do zahraničia, počas pobytu a po návrate z neho.

Zdrav. riziká cestovateľov sa spájajú: **1.** s vonkajším prostredím (samotné cestovanie, kúpanie v mori, jazerách, riekach, pobyt vo vysokej nadmorskej výške, teplo a vlhkosť, slnko, hmyz, a i. živočích, nehody); **2.** s konzumáciou vody a potravín (hnačkové ochorenia – tvoria 60 až 80 % všetkých ochorení cestovateľov, vírusová hepatitída A a E, črevné parazitózy, sexuálne prenosné choroby).

Poradenstvo pred vycestovaním zahŕňa: očkovanie, expozičnú profylaxiu (opatrenia proti hmyzu a i. prenášačom chorôb), chemoprofylaxiu malárie, prevenciu hnačkových ochorení, prevenciu hlbokjej flebotrombózy, kinetózy a zmiernenie pásmovej choroby, prevenciu chorôb pohlavných chorôb, špeciálne opatrenia pre deti, gravidné ženy, chronicky chorých, seniorov, opatrenia proti rizikám zo životného prostredia (vysoká a nízka teplota), prevencia úrazov, nehôd počas cestovania, obsah cestovnej lekárničky.

Očkovanie – riadi sa individuálnym očkovacím plánom, kt. zohľadňuje možné infekčné ochorenia, zdrav. stav, čas odchodu a dĺžku pobytu, trasu účel cesty, spôsob akomodácie, zdroje potravín a vody.

Očkovanie cestovateľov sa dajú rozdeliť na 3 kategórie: **1.** vyžadované a povinné pred odchodom do niektorých štátov podľa medzinárodných predpisov; **2.** vyžadované niektorými krajinami trvalo alebo v určitom období, nezávisle od medzinárodných predpisov; **3.** odporúčané cestujúcim do určitých krajín, najmä pre oblasti s nízkou hygienickou úrovňou a málo rozvinutým zdravotníctvom.

Cestovatelia by však mali byť poučení o skutočnosti, že ani vakcinácia nechráni 100 % a preto nemožno podceňovať ani ďalšie preventívne opatrenia.

■ **Žltá zimnica** – prevenciou je ochrana pred komármi a očkovanie. Očkovanie sa vyžaduje pri vstupe do štátov, kde sa ochorenie vyskytuje a pri vstupe do území, kde sa vyskytujú jej prenášači, pretože ochorenie by sa do týchto krajín ľahko zavlieklo. Pri návšteve krajín možného výskytu žltej zimnice sa toto očkovanie odporúča. Vakcína sa musí podať najmenej 10 d pred vstupom do štátu, kt. vyžaduje očkovanie. Očkovanie a potvrdenie o očkovaní v medzinárodnom očkovačom preukaze vydávajú špecializované očkovačie centrá (Poliklinika cudzokrajných chorôb v Bratislave a Oddelenia pre cudzokrajné choroby v Košiciach a v Martine).

Očkovanie proti žltej zimnici sa vyžaduje od všetkých cestovateľov, starších ako 1 rok, v krajinách Afriky (Benin, Burkina Faso, Kamerun, Stredoafriická republika, Kongo, Pobrežie Slonoviny, Demokratická republika Kongo – predtým Zaire, Gabon, Ghana, Libéria, Mali, Mauretánia (mimo tých, čo prichádzajú z neinfekčných oblastí s pobytom kratším ako 2 týždne), Niger, Rwanda, Sv. Tomáš a Princov ostrov, Togo. Južná Amerika: Francúzska Guayana. Do ostatných oblastí výskytu žltej zimnice sa toto očkovanie odporúča. V Afrike je to Angola, Burundi, Čad, Etiópia, Rovníková Guinea, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Keňa, Nigéria, Senegal, Sierra Leone, Somálsko, Sudán, Uganda, Tanzánia, Zambia. V Stred, a Juž. Amerika sú to určité oblasti Bolívie, Brazílie, Kolumbia, Ekvádor, Guyana, Panama, Peru, Surinam, Venezuela, Trinidad a Tobago.

Podáva sa živá vírusová vakcína v 1 dávke a v 10-r. intervaloch booster. Kontraindikáciou je: alergia na vajíčka, imunodeficientní al. symptomatickí HIV pacienti, hypersenzitivita na predchádzajúcu dávku, gravidita. K nežiaducim účinkom patrí zriedkavá encefalitída a poškodenie pečene. Podanie pred odchodom: medzinárodný certifikát sa stáva platným 10 dní po očkovaní. Odporúčenie pre: všetkých cestovateľov do endemických oblastí. Nemajú sa očkovať deti mladšie ako 6-mes., u gravidných žien treba očkovanie zvážiť.

■ **Vírusová hepatitída typu A** – odporúča sa pre cestovateľov do oblastí s vyšším výskytom infekcie. Vakcína je dostupná od roku 1992 a pretože protilátky nie sú detekovateľné do 14 dní od podania vakcíny, odporúča sa podať 1 mesiac pred vycestovaním. Inaktivovaná vakcína sa podáva i. m. v 2 dávkach, 2. dávka 6 – 24 mes. po prvej. Pred odchodom sa prvá dávka podáva 4 týžd. pred vycestovaním.

■ **Vírusová hepatitída typu B** – vakcína sa odporúča pre cestovateľov do oblastí so stredným až vysokým rizikom nákazy. Podáva sa inaktivovaná vakcína v 3 dávkach i. m. do m. deltoideus 0, 1 a 6 – 12 mes. Pred odchodom sa podáva 2. dávka 2 týžd. pred vycestovaním.

■ **Brušný týfus** – očkovanie sa odporúča do krajín, kde je vysoké riziko nákazy, najmä pri dlhotrvajúcich pobytoch, v podmienkach s nízkou hygienickou úrovňou, pre cestovateľov do Indického subkontinentu. Podáva sa orálna Ty 21a a inj. Vi CPS (jedna Vi CPS, i. m. a 3 al. 4 Ty 21a p.o. v 2-d intervale. Každé 2 – 3 r. sa podáva booster (ViCPS), resp. podľa príbalového letáčka (Ty21a). Nemajú sa 1 týžd. pred aplikáciou p. o. a 1 týžd. po nej podávať antimalariká a antibiotiká. Nemajú sa očkovať deti Vi CPS menej ako 2-r.

■ **Meningokoková meningitída** – očkovanie sa odporúča pre cestovateľov do krajín s častými epidémiami meningokokovej meningitídy C, kt. postihujú najmä tam, kde sa zdržujú mladých ľudí (školy, internáty, vojaci ap.). V sub-saharskej oblasti je vysoký výskyt ochorenia od decembra do júna. Pútnici do Mekky sa očkujú tetravalentnou vakcínou (A, C, Y, W-135). Podáva sa kapsulárna polysacharidová vakcína v 1 dávke, booster sa podáva každé 3 r. Deti sa očkujú od 2 r. veku

■ **Poliomyelitída** – niekt. krajiny Afriky a Ázie, očkujú sa osoby staršie ako 30 r. Podáva sa 4 týžd. pred odchodom živá orálna al. inaktivovaná inj. vakcína, a to 4 dávky p. o. al. 3 inj. (parenterálna aplikácia sa uprednostňuje u imunokompromitovaných jedincov). Pred odchodom do endemickej oblasti sa podáva jedna posilňovacia dávka (booster)

■ *Cholera* – očkovanie sa odporúča pri pobytoch v oblastiach epidemického výskytu. Podáva sa neživá a živá atenuovaná orálna vakcína v 2 dávkach s 2-týžd. odstupom (neživá). Tri týžd. pred odchodom sa podáva neživá a 1 týžd. živá vakcína. Týždeň pred očkovaním a po ňom sa nemajú užívať anitbiotiká

■ *Besnota* – riziko pre cestovateľov je úmerné nebezpečenstvu kontaktu s potencionálne chorými zvieratami. Odhaduje sa, že asi 13 % návštevníkov krajín juhovýchod. Ázie príde do kontaktu s miestnymi zvieratami. Podáva sa inaktivovaný vírus kultivovaný na bunkových kultúrach al. prim. kuracích fibroblastoch., a to i. m. 0., 7. a 21. – 28. d. Booster sa podáva každé 2 – 3 r.

■ *Japonská B encefalitída* – odporúča sa očkovať osoby s dlhodobým pobytom v oblasti epidemického výskytu choroby. Podáva sa neživá vakcína obsahujúca vírus inaktivovaný formalínom, získaným pomnožením v mozgu myší, a to v 23 dávkach (0., 7. a 28. d al. v 2 dávkach v 1 – 4-týžd. odstupe, booster sa podáva po 1 r a potom v 3-r. intervaloch. Pred odchodom sa podávajú min. 2 dávky. Očkovanie sa odporúča pre cestovateľov s pobytom viac ako 14 d v endemickej oblasti. Ochrana pred poštípaním komármi je tak isto dôležitá ako samotné očkovanie.

■ *Malária* – ročne navštevuje oblasti s výskytom malárie 25 – 30 miliónov ľudí, asi 100 Európanov ročne zomiera na maláriu. Ochrana proti poštípaniu komármi spočíva v týchto opatreniach: 1. nevystavovať sa komárom (pobyt vonku) od západu do východu slnka; 2. nosiť odev s dlhými nohavicami a dlhými rukávmi a vyhýbať sa tmavým farbám; 3. aplikovať na kožu repelent; 4. používať siete na zakrytie dverí a okien; 5. na ochranu postele použiť moskytiéru, impregnovanú moskytiéru repelentom; 6. postriekať steny sprejom proti komárom al. zapnúť aparát na uvoľnenie insekticídu do ovzdušia.

Chemoprofylaxia proti malárii – umožní aspoň oslabiť priebeh ochorenia a zabrániť smrti pacienta. Pri malom riziku stačí ochrana pred poštípaním komármi, pri riziku infekcie *Plasmodium vivax* al. *P. falciparum* sa treba chrániť pred poštípaním a použiť chemoprofylaxiu chlorochínom. V prípade hrozacej rezistencie proti chlorochínu sa pridáva proguanil a pri reálnej rezistencii pridať meflochín, doxycyklín al. atovachón/proguamilu.

Profylaxia sa začína 1 týžd. pred cestou, trvá počas celého pobytu a 4 týžd. po opustení malarickej oblasti. Očkovanie živými očkovacími látkami sa musí ukončiť min. 3 d pred prvou profylaktickou dávkou meflochínu. Chlorochin je kontraindikovaný pri psoriáze a epilepsii, meflochín pri epilepsii a nemá sa podávať osobám, kt. práca si vyžaduje jemnú koordináciu a rozlišovanie priestoru (posádka lietadiel, potápači ap.). Doxycyklín môže vyvolať kožnú fotosenzitivitu. Vracanie, príp. spolu s hnačkou môžu viesť k zlyhaniu th. i profylaxie.

Samoliečenie (stand-by treatment) malárie – sa vykonáva v prípade, že nie je dostupná lekárska pomoc; používajú sa antimalariká z príručnej lekárničky.

Antimalariká sa užívajú, keď sa zjaví príznaky malárie (vysoká teplota, nevoľnosť, bolesť hlavy a končatín, tráviace ťažkosti), nie je dostupná lekárska pomoc do 12 h, po príchode do malarickej oblasti uplynulo viac ako 5 d.

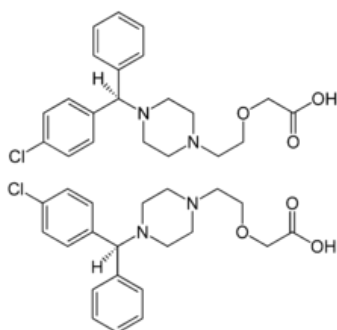
■ *Alimentárne nákazy* – postihujú 30 – 80 % cestovateľov. Najčastejším pôvodcom cestovateľských hnačiek sú entotoxické kmene *Escherichia coli*, salmonely, šigely a *Campylobacter jejuni*. Z vírusov sú to najmä rotavírusy, menej adonovírusy, z parazitov *Giardia lamblia*, *Entamoeba histolytica*, príp. iné prvoky. Hnačky môžu vyvolať aj kokcidie a niekt. druhy rodu *Microsporidium*.

Prevenia spočíva vo výbere bezpečných potravín a bezchybnej pitnej vody. Treba sa vystríhať neprevareného mlieka, majonéz, vajíčok, tvarohu, mäkkých syrov miestnej výroby, zmrzliny, pridávania kociek ľadu do nápojov. Vodu zlej alebo neznámej kvality možno upraviť prevarením, filtráciou al. chemickou úpravou.

Cestovná lekárnička má obsahovať lieky a potreby proti kinetóze, nauzei, bolesti hlavy, zubov, po poranení, kŕčom pri chorobách žlčníka a obličiek, bolestiam chrbtice, horúčke, chrípkovým ochoreniam, hnačke, zápche, alergii na slnenie, potraviny, poštípanie hmyzom, uvoľnenie nosa, alergickej nádche, zápalu spojoviek, nespavosti a drobným poraneniam.

Okrem toho má cestovná lekárnička obsahovať potreby na ošetrovanie pomliaždenia mäkkých tkanív, kĺbov, hemoroidov, prevenciu a th dermatomykóz, drobných popálenín, bolestí v hrdle, zápalov vonkajšieho zvukovodu, herpes simplex, kašľa, nín a plesí, lieky na chemoprophylaxiu malárie, repelenty, náplasti, obvazy, elastické ovínadlá, trojčipú šatku, teplomer, rúšku na dýchanie z pľúc do pľúc, pinzetu, nožničky, zatváracie špendlíky.

cetirizín – dihydrochlorid kyseliny (±)-[2-[4-(4-chlórfenyl)fenylmetyl]-1-piperaziny]etoxy]octovej, $C_{21}H_{25}ClN_2O_3$, M_r 388.89; antihistaminikum, hlavný metabolit hydroxyzínu a racemický selektívny inverzný agonista histamínových H_1 receptorov, kt. sa používa v th. alergií, sennej nádchy, angioedému a žihľavky. Štruktúrou sa podobá hydroxyzínu a pri jeho získavaní z piperazínu si zachováva aj jeho nežiaduce účinky. Cetirizín prechádza cez hematoencefalickú bariéru len málo, čím sa eliminuje sedatívny účinok bežný pri starších antihistaminikách; vyvoláva však miernu ospalosť. Inhibuje aj chemotaxiu eozinofilov a uvoľňovanie LTB₄. Pri dávke 20 mg, dvojnásobku odporúčanej dávky sa opísala u apciťentov s atopickou dermatitídou aj inhibícia VCAM-1.

Cetirizín

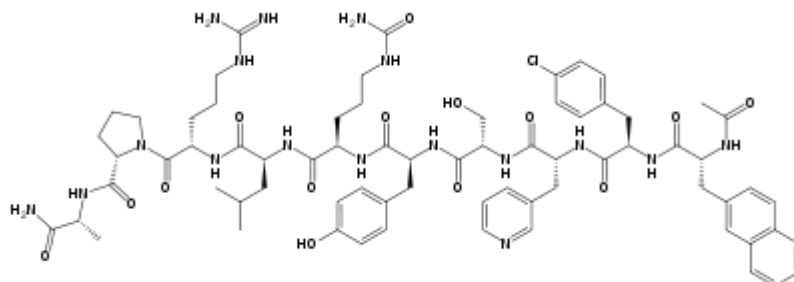
Prípravky – Alatro[®], Alerid[®], Alzene[®], Cetirin[®], Cetirizin[®], Cetirizina[®], Cetzine[®], Humex[®], Letizen[®], Razene[®], Reactine[®], Zyrtec[®].

Cetirizine Sandoz 10 mg[®] tbl flm (Sandoz GmbH) – Cetirizínchlorid 10 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihistaminikum H_1 a analgetikum. Používa sa na symptomatickú th. alergickej rinitídy, sezónnej i prtrvávajúcej, pridruženej alergickej konjunktivitídy a chron. idiopatickej urtikárie.

Cetirizine Ratiopharm 10 mg[®] tbl flm (ratiopharm) – Cetirizínchlorid 10 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihistaminikum H_1 a analgetikum. Používa sa na symptomatickú th. alergickej rinitídy, sezónnej i prtrvávajúcej, pridruženej alergickej konjunktivitídy a chron. idiopatickej urtikárie.

cetomakrogol – neiónmový surfaktant zo skupiny polyetylénglykolov. Používa sa ako solubilizátor a emulzifikátor pridávaný do jedál, kozmetických prípravkov a liekov, často vo forme masťového základu. Slúži ako emulzifikátor o/w krémov a locíí, ako aj ako zvlhčovadlo rúžov v koncentrácii 0,5 až 5 % (Cetomacrogol 1000).

cetorelix – acetyl-D-3-(2'-naftyl)-alanín-D-4-chlórfenylalanín-D-3-(3'-pyridyl)-alaníne-L-serín-L-tyrozín-D-citrulín-L-leucín-L-arginín-L-prolín-D-alanínamide, M_r 1431.06; Antagonista gonadoliberínu (GnRH), kt. sa podáva vo forme octanu v inj. Je to syntetický dekaeptid, kt. sa používa v th. hormónsensitívnych pacientov s rakovinou prostaty a prsníka (u pre- a perimenopauzových žien), ako aj pri niekt. benígnych gynaekologických afekciách (endometrióza, fibroidy maternice a hyperplázia endometria). Slúži aj na asistovanú reprodukciu (in vitro fertilizáciu). Pôsobí blokádou účinkou GnRH na hypofýzu, a tým inhibične na produkciu LH a FSH. Podáva sa denne al. týždenne s. c. (Cetrotide[®]).

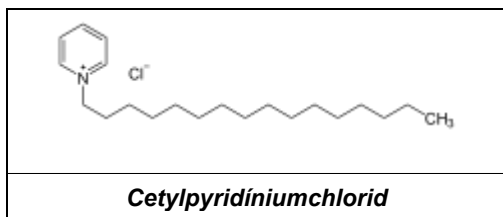

Cetorelix

Cetrotide 0,25 a 3 mg[®] plv iol (Serono Europe) – Cetrorelix acetat 0,27 al. 3,24 mg (zodpovedá 0,25, resp. 3 mg suchej substancie) v 1 inj. liekovke. Gynekologikum. Používa sa v prevencii predčasnej ovulácie u pacientok podrobujúcich sa kontrolovanej stimulácii ovarií s následným odberom vajíčka technikou asistovanej reprodukcie.

cetuximab – monoklonová protilátka proti rastovému faktoru receptorov, kt. ovplyvňujú cyklus buniek, inváziu nádoru a metastázy; cytostatikum, antineoplastikum, kt. sa používa napr. v th. kolorektálneho karcinómu refraktérneho proti irinonektánu, ako aj v th. rakoviny hlavy a krku (Erbix[®]).

cetylpyridín – C₂₁H₃₈NCl, M_r 339.99; kationová kvartérna amóniová zlúč., vyskytujúca sa v niekt.

ústnych vodách, zubných pastách, pastilkách, sprejoch aplikovaných do nosa al. hrdla. Antiseptikum, kt. pôsobí baktericídne, používa sa na prevenciu zubných plakov a v th. gingivitíd. Používal sa aj ako zložka pesticidov, ale opísalo sa po jeho užívaní hnedé sfarbenie medzi zubami. Nachádza sa v komerčných produktoch, ako je acetokvát CPC, aktivex, ammonyx CPC, C16-alkylpyridíniumchlorid,

asept, cecure, ceeprynchloride, cepakol, cetafilm, cetamium, dobendan, exadecylpyridíniumchlorid, halset, ipanol, medilave, mercocet, merothol, pionin B, pristacin, pyrisept, 1-hexadecylpyridíniumchlorid, 1-palmilylpyridíniumchlorid (Septolette[®], Septolette Plus[®]).

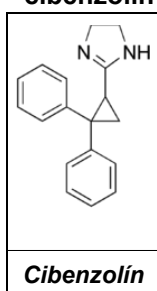
Cezera 5 mg[®] tbl (Krka d. d.) – Levocetirizin dihydrochlorid 5 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihistaminikum. Používa sa v th. alergickej rinítidy a chron. idiopatickej urtikácie.

CFU – skr. angl. Colony Forming Unit, jednotka (bunka) tvoriaca kolónie; môže sa týkať kostnej drene alebo kultivačného média. V mikrobiológii sa používa na hodnotenie počtu baktérií v určitom objeme a čase.

CGI skript – inform. angl. skr. *Common Gateway Interface*, norma, ktorá umožní napísať program, prostredníctvom ktorého sa skontaktujeme s informačnými servermi a získame informáciu. Prostredníctvom CGI napríklad vytvoríme aplikáciu, ktorá umožní vyhľadávanie v bázach dát, elektronických konferenciách a pod.

Cialis 5, 10 a 20 mg[®] tbl flm (Lilly ICOS Limited) – Tadalafil 5, 10 al. 20 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Používa sa v th. erektilnej dysfunkcie.

cibenzolín – cifenlín, C₁₈H₁₈N₂, M_r 262.35; antiarytmikum. Podáva sa pri komorových extrasystolách. Po dlhodobom užívaní sa opísala rezistencia. K nežiaducim účinkom patria ťažkosti zo strany GIT, závraty, hypotenzia; pozorovala sa aj symptomatická komorová tachykardia.

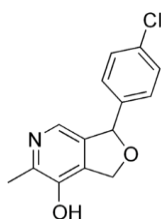
cidofovir – inhibítor DNA-polymerázy, antivirotikum. Používa sa pri infekciách VHS rezistentných voči acykloviru a pri CMV retinitíde imunokompromitovaných pacientov, kt. sú rezistentní voči gancicloviru a foskarnetu al. ich neznášajú (Vistide[®] inf. á 75 mg/ml).

Cifloxinal[®] tbl flm (PRO.MED.CS.Praha) – Ciprofloxacín hydrochloridum 291 mg (zodpovedá 250 mg ciprofloxacínu) v 1 tbl. obalej filmom. Širokospektrálne chinolónové chemoterapeutikum. Používa sa v th. infekcií vyvolaných G+ a G- patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest,

obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom. Je vhodný aj pri akút. pľúcnej exacerbácii cystickej fibrózy u detí a adolescentov vyvolanej *Pseudomonas aeruginosa*.

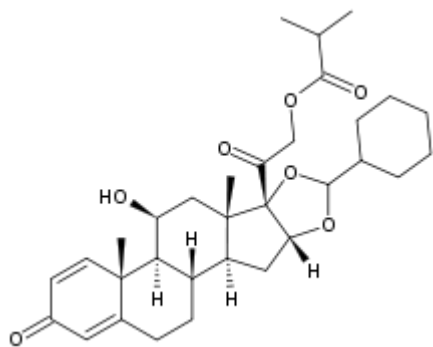
Cifran 250, 500 a 750 mg[®] tbl film (Ranbaxy UK Ltd.) – Ciprofloxacini hydrochloridum 291, 582 al. 873 mg (zodpovedá 250, 500 al. 750 mg ciprofloxacínu) v 1 tbl. obalej filmom. Širokospektrálne chinolonové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G- patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom. Je vhodný aj pri akút. pľúcnej exacerbácii cystickej fibrózy u detí a adolescentov vyvolanej *Pseudomonas aeruginosa*.

cikletanín – 3-(4-chlórfenyl)-6-metyl-1,3-dihydro-furo[3,4-c]pyridin-7-ol, C₁₄H₁₂ClNO₂, M_r 261.703; furopyridín, diuretikum, kt. sa používa ako antihypertenzívum; inhibítor proteínkinázy C; je účinnejší pri hypertenzii senzitivnej na soľ (Tenstaten[®]).

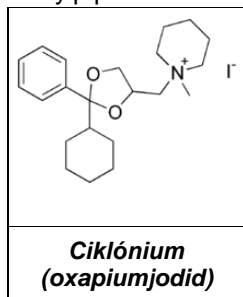
Cikletanín

ciklezonid – 2-[(1S, 2S, 4R, 8S, 9S, 11S, 12S, 13R)-6-cyklohexyl-11-hydroxy-9, 13-dimetyl-16-oxo-5, 7-dioxapentacyklo[10.8.0.0^{2,9}.0^{4,8}.0^{13,18}]ikoza-14,17-dien-8-yl]-2-oxoetyl-2-methylpropanoát, C₃₂H₄₄O₇, M_r 540.688; glukokortikoid, kt. sa používa v th. obštrukčnej choroby pľúc, bronchiálnej astmy a sennej nádchy (Alvesco 40, 80 a 160 Inhalátor[®], Omnisar[®], Omniair[®]).

Ciklezonid

ciklónium – syn. cyklónium; oxapium; 1-[(2-cyklohexyl-2-fenyl-1,3-dioxolan-4-yl)metyl]-1-metylpiperidín-1-ium, C₂₂H₃₄INO₂, M_r 471.42; antispazmodikum.

Cilacar 5 a 10 mg[®] – cilnidipín, duálny blokátor L-typu napätovo závislých vápnikových kanálov v hladkej svalovine a N-typu vápnikových kanálov v zakončeníach sympatikových nervov inervujúcich cievy. Do th. artériovej hypertenzie, ischemickej choroby srdca, cerebrovaskulárnych chorôb a

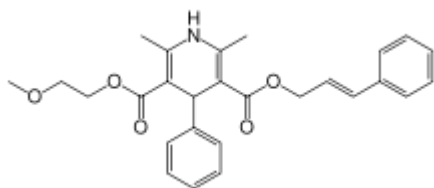
chorôb periférnych ciev r. 1995; podáva sa raz/d p. o. Má menej nežiaducich účinkov ako klasické blokátory vápnikových kanálov.

Cilazapril-Teva 1 a 2,5 mg[®] tbl flm (Teva Pharmaceuticals Slovakia s. r. o.) – Cilazapril (vo forme monohydrátu) 1 al. 2,5 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Inhibitor ACE, antihypertenzívum, antianginózum, používa sa v th. symptomatického srdcového zlyhania.

Cilest[®] tbl (Johnson & Johnson s. r. o. Slovensko) – Norgestimatum 0,250 mg + Etinylestradiolum 0,035 mg v 1 tbl. Hormónový antikoncepčný prípravok.

Cilcanol[®] cps (Zentiva, Česko) – Troxerutinum 300 mg v 1 cps. Venofarmakum. Používa sa v th. chron. žilovej nedostatočnosti varikózneho al. posttrombotického pôvodu.

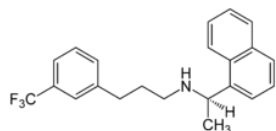
cilnidipín – O3-(2-metoxetyl)O5-[(E)-3-fenylprop-2-enyl]2,6-dimetyl-4-(3-nitrofenyl)-1,4-dihydropyridín-3,5-dikarboxylát, C₂₇H₂₈N₂O₇, M_r 492.52; Duálny blokátor L-typu napäťovo-závislých vápnikových kanálov v hladkej svalovine a N-typu vápnikových kanálov v zakončeníach sympatických nervov inervujúcich cievy. Do th. artériovej hypertenzie, ischemickej choroby srdca, cerebrovaskulárnych chorôb a chorôb periférnych ciev r. 1995; podáva sa raz/d p. o. Má menej nežiaducich účinkov ako klasické blokátory vápnikových kanálov (Cilacar[®]).

Cilnidipín

Ciloxan[®] int opu (S. Alcon-Couvreur N. V.) – Ciprofloxacini hydrochloridum 0,35 % hm./obj. (zodpovedá 0,3 % hm./obj. ciprofloxacínovej bázy) oftlamologikum, ORL, antiinfektívum. Používa sa v th. vredov rohovky a povrchových infekcií oka a adnexov vyvolaných kmeňmi citlivými na ciprofloxacín, najmä *Pseudomonas aeruginosa* a i. G+ baktérie odolné proti th., otitis externa a otitis media.

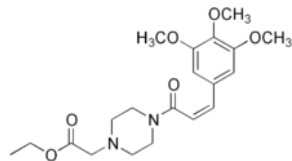
cinakalcet – cinacalcet, (R)N-[1-(1-naftyl)etyl]-3-[3-(trifluórmetyl)fenyl]propan-1-amín, C₂₂H₂₂F₃N, M_r 357.412; kalcvimimetikum (imituje účinok vápnika v tkanivách alosterickou aktiváciou receptorov vnímavých na vápnik, kt. sú exprimované v rozličných orgánoch tela). Používa sa v th. hyperparatyreózy s hyperkalcémiou pri nádoroch prištítnych žliaz vrátane sek. hyperparatyreoidizmu pri chron. insuficiencii obličiek (Mimpara 30, 60 a 90 mg[®], Sensipar[®]).

Cinakalcet

Cinarizin Lek[®] a Cinarizin Lek Forte[®] tbl (Sandoz Pharmaceuticals d. d.) – Cinnarizinum 25 al. 75 mg v 1 tbl. Blokátor vápnikových kanálov, vazodilatans. Používa sa pri sympómoch labyrintových porúch vrátane závratov, tinitu, nevoľnosti, vracania, nystagmu, pri kinetózach, symptómoch porúch periférnej cirkulácie vrátane Raynaudovho fenoménu, pri akrocyanéze, intermitentnej klaudikácii, trofických poruchách, trofických a varikózných vredoch, parestéziách, nočných kŕčov, studených končatinách.

cinepazet – ethl 2-{4-[(2Z)-3-(3,4,5-trimetoxyfenyl)prop-2-enoyl]piperazin-1-yl}acetát, C₂₀N₂O₆, M_r 392.45; vazodialtancium.

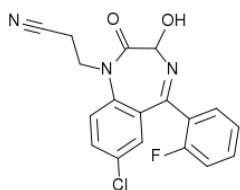

Cinepazet

Cinie 50 a 100 mg[®] tbl (Zentiva, Česko) – Sumatriptánsukcinát 50 al. 100 mg v 1 tbl. Selektívny antagonistu sérotonínu (5HT₁), analgetikum, antimigrenikum. Používa sa v th. akút. záchvatu migrény.

Cinnabene 75 mg[®] cps (ratiopharm) – Cinnarizinum 75 mg v 1 cps. Blokátor vápnikových kanálov, vazodilatans. Používa sa pri sympónoch labyrintových porúch vrátane závratov, tinitu, nevoľnosti, vracania, nystagmu, pri kinetózach, symptómoch porúch periférnej cirkulácie vrátane Raynaudovho fenoménu, pri akrocyanéze, intermitentnej klaudikácii, trofických poruchách, trofických a varikózných vredoch, parestéziách, nočných krčoch, studených končatinách.

cinolazepam – 3-[9-chlór-6-(2-fluórfenyl)-4-hydroxy-3-oxo-2,5-diazabicyklo[5.4.0]undeka-5,8,10,12-tetraen-2-yl]propánnitrile, C₁₈H₁₃ClFN₃O₂, Mr 357.8; benzodiazepínový derivát, anxiolytikum, antikonvulzívum, sedatívum a myorelaxans kostrového svalstva. Pre silne sedatívne účinky sa používa skôr ako hypnotikum. V USA a Kanade nie je jeho užívanie schválené. Jeho biol. dostupnosť je až 90 – 100 %, metabolizuje sa v pečeni a vylučuje obličkami; jeho polčas je 9 h (Gerodorm[®]).

Cinolazepam

Ciphin 250, 500 a 750[®] tbl flm (Zentiva, Slovensko) – Ciprofloxacini chloridum monohydratum 291, resp. 583 al. 874 mg (zodpovedá 250, 500 al. 750 mg ciprofloxacínu) v 1 tbl. obalej filmom. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom; →*ciprofloxacín*.

Ciphin pro infusione 100 mg/50 ml a 200 mg/100 ml[®] inf (Zentiva, Slovensko) – Ciprofloxacinum 20 mg v 1 ml infúzneho rozt. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom. I. v. aplikácie je indikovaná len u pacientov, u kt. nemožno podávať liek p. o.; →*ciprofloxacín*.

Ciplox 250 a 500[®] tbl flm (S & D Pharma) – Ciprofloxacini hydrochloridum monohydricum 297,5 al. 595 mg (zodpovedá 250, resp. 500 mg) v 1 tbl. obalenej filmom. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom. Th. akút. pľúcnej exacerbácie pri cystickej fibróze spojennej s infekciou *Pseudomonas aeruginosa*; →*ciprofloxacín*.

Ciplox[®] sol inf (S & D Pharma) – Ciprofloxacini lactas 254,4 mg (zodpovedá 200 mg ciprofloxacínu) v 100 ml infúzneho i. v. rozt. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom (pacienti liečení imunosupresívami al. s neutropéniou, th. antraxu po inhalácii patogénna – *Bacillus anthracis*); →*ciprofloxacín*.

Ciprallex 5, 10, 15 a 20 mg[®] tbl flm (H. Lundbeck A/S) – Escitalopramum 5, 10, 15 a 20 mg v 1 tbl. obalenej filmo. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychatávania sérotonínu. Používa sa v th. depresívnych epizód, panickej poruchy; →*ciprofloxacín*.

Ciprinol 2 mg/1 ml[®] sol inf (Krka d. d.) – Ciprofloxacini lactas 2,54 mg (zodpovedá 2 mg ciprofloxacínu) v 1 ml infúzneho rozt. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové

chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií; →*ciprofloxacín*.

Ciprinol 250 a 500[®] tbl flm (Krka d. d.) – Ciprofloxacini lactas 291 al. 592 mg (zodpovedá 250 al. 500 mg ciprofloxacínu) v 1 ml tbl. obalenej filmom. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií; →*ciprofloxacín*.

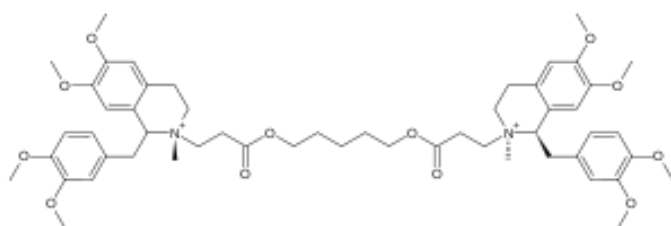
Ciprofloxacín Arrow 500 mg[®] tbl flm (Arrow Generics) – Ciprofloxacín vo forme chloridu 500 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií. Akátna pľáca exacerbácia cystickej fibrózy u detí vyvolaná *Pseudomonas aeruginosa*; →*ciprofloxacín*.

Ciprofloxacín Sandoz 250, 500 a 750[®] tbl flm (Sanfoc Pharmaceuticals d. d.) – Ciprofloxacini chloridum monophydratum 291,5, resp. 583 a 874,5 mg (zodpovedá 250, 500 a 750 ng ciprofloxacínu) v 1 tbl. obalenej filmom. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií. Akátna pľáca exacerbácia cystickej fibrózy u detí vyvolaná *Pseudomonas aeruginosa*; →*ciprofloxacín*.

Ciprofloxacín-Teva 250, 500 a 750 mg[®] tbl flm (Teva Pharmaceuticals) – Ciprofloxacini chloridum 250, 500 al. 750 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií. Akátna pľáca exacerbácia cystickej fibrózy u detí vyvolaná *Pseudomonas aeruginosa*; →*ciprofloxacín*.

Ciprolon 250mg /100 ml[®] sol inf (Hikma Pharmaceuticals) – Ciprofloxacini lactas 254 mg (zodpovedá 250 mg ciprofloxacínu) v 100 ml infúzneho rozt. Chemoterapeutikum. Širokospektrálne fluórochinolónové chemoterapeutikum. Používa v th. infekcií vyvolaných G+ a G– patogénmi citlivými na ciprofloxacín (infekcie dýchacích ciest, obličiek, močových ciest, pohlavných orgánov, kože, mäkkých tkanív, kostí a kĺbov) a v profylaxii u pacientov s oslabeným imunitným systémom, ako aj v th. ťažkých systémových infekcií; →*ciprofloxacín*.

cisatrakúrium – 5-[3-[(1*R*,2*R*)-1-[(3,4-dimetoxyfenyl)metyl]-6,7-dimetoxy-2-metyl-3,4-dihydro-1*H*-

Cisatrakúriumbezilát

isochinolin-2-yl]propanoyloxy]pentyl-3-[(1*R*,2*R*)-1-[(3,4-dimetoxyfenyl)metyl]-6,7-dimetoxy-2-metyl-3,4-dihydro-1*H*-isochinolin-2-yl]propanoát, C₅₃H₇₂N₂O₁₂⁺², M_r 929.145; bisbenzyltetrahydroisochinolinová látka zo skupiny kvartérnych amóniových zlúč., blokátor nervosvalového prenosu, Jestvuje 10

izomérov. Jeho aktívne metabolity obsahujú menej laudanozínu, kt. vyvoláva hypotenziu, excitáciu CNS a kŕče, ako atakúriu. Na laudanozín sa v pečeni degraduje Hofmannovou reakciou (závislou od pH a teploty plazmy) asi 20 % podanej látky; vylučuje močom. Pretože Hofmannova degradácia je orgánovo závislá, užívanie ciasatrakúria vykazuje menšie riziko pri hepatopatii a nefropatii ako ostatné blokátory nervovosvalového prenosu. Asi 10 – 20 % sa vylučuje nezmeneného močom. Jeho polčas je 20 – 29 min. Je strednodobo pôsobiace liečivo (bezilát – Nimbex®).

Cisordinol 2, 10 a 25 mg® tbl flm (H. Lundbeck A/S) – Zuclopentixolum 2, 10 al. 25 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antipsychotikum (neuroleptikum). Používa sa pri akút. a chron. schizofrénii a i. psychózach, ďalej pri mentálnej retardácii sporej s psychomotorickou hyperaktivitou, nepokojom, násilným správaním a i. poruchami správania, pri paranoidných myšlienkach, zmätenosti, dezorientácii, poruchách správania spojených so senilnou demenciou.

Cisordinol Acutard 50 a 100 mg® sol inj (H. Lundbeck A/S) – Zuclopentixolum 50 al. 100 v 1 ml infúzneho rozt. Antipsychotikum (neuroleptikum). Používa sa v úvodnej th. akút. psychóz vrátane mánie.

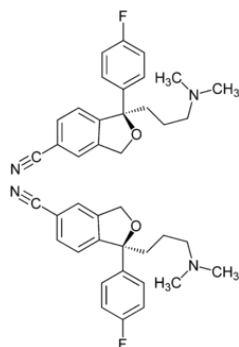
Cisordinol Depot 200 mg® sol inj (H. Lundbeck A/S) – Zuclopentixolum 200 v 1 ml infúzneho rozt. Antipsychotikum (neuroleptikum). Používa sa pri udržovacej th. schizofrénie a i. psychóz.

Cisplatin „Ebewe“ 0,5 mg/ml® con inf (Ebewe Pharma) – Cisplatina 0,5 mg v 1 ml infúzneho koncentráte. Cytostatikum. Používa sa v paliatívnej a adjuvantnej th. malobunkvého a nemalobunkvého bronchogénneho karcinómu pľúc, testikulárnych nádorov, nádorov ovárií (v štádiu III a IV), nádorov cervixu, endometria a prostaty, karcinómov močového mechúra, melanómov, sarkómov, nádorov orofaciálnej oblasti, karcinómov mozaikového epitelu a malígnych lymfómov.

Cisplatin-Teva 0,5 mg/ml sol inf a 1 mg/ml® con inf (Teva Pharmaceuticals CR) – Cisplatina 1 mg v 1 ml infúzneho rozt., resp. koncentráte. Cytostatikum. Používa sa v paliatívnej a adjuvantnej th. malobunkvého a nemalobunkvého bronchogénneho karcinómu pľúc, metastatických testikulárnych nádorov, nádorov ovárií (v štádiu III a IV), nádorov cervixu, endometria a prostaty, karcinómov močového mechúra, melanómov, sarkómov, nádorov orofaciálnej oblasti, karcinómov mozaikového epitelu a malígnych lymfómov.

Citalec 10 a 20® tbl flm (Zentiva Česko) – Citaloprami hydrobromidum 12,5 al. 25 mg (zodpovedá 10, resp. 20 mg) v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepresívum. Používa sa v th. depresívneho ochorenia, v prevencii relapsu a rekurencie ochorenia, ďalej v th. panickej poruchy, th. obsedantno-kompulzívnej poruchy.

Citalon 20 mg® tbl flm (Sandoz GmbH) – Hydrobromid citalopramu 24,99 (zodpovedá 20 mg citalopramu) v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepresívum. Používa sa v th. depresívneho ochorenia, v prevencii relapsu a rekurencie ochorenia, ďalej v th. panickej poruchy, th. obsedantno-kompulzívnej poruchy.

Citalopram **citalopram** – (RS)-1-[3-(dimethylamino)propyl]-1-(4-fluorophenyl)-1,3-dihydroisobenzofuran-5-carbonitrile, C₂₀H₂₁FN₂O, M_r 324.392 g/mol; selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu (SSRI), antidepressívum s anxiolytickým účinkom. Biol. dostupnosť je asi 80 %. Metabolizuje sa v pečeni (CYP3A4 a CYP2C19), t_{0,5} je asi 35 h. Vylučuje sa väčšinou nemetabolizovaný, sčasti ako DCT a v stopách ako DDCt močom.

Prípravky – Akarin[®], Cetalec[®], Celapram[®], Celexa[®], Celius[®], Ciazil[®], Cilift[®], Cipram[®], Cipramil[®], Ciprapine[®], Citabax[®], Citalec[®], Citalopram Actavis[®], Citalopram Mylan[®], Citalopram Orion[®], Citalopram Stada[®], Citalopram-ratiopharm[®], Citalopram-Teva[®], Citaxin[®], Citopam[®], Citox[®], Citrol[®], Dalsan[®], Recital[®], Seropram[®], Talam[®], Zentius[®], Zetalo[®].

Citalopram Actavis 10, 20 a 40 mg[®] tbl flm (Actavis Nordis AS) – Citalopram 10, 20 al. 40 mg vo forme citalopramidu v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu, Podáva sa v th. depresie a panickej poruchy.

Citalopram Mylan 20 mg[®] tbl flm (Generics UK Ltd.) – Citaloprami hydrobromidum 24,98 mg (zodpovedá 20 mg citalopramu) v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu. Používa sa v th. depresii a panickej poruchy.

Citalopram Orion 10, 20 a 40 mg[®] tbl flm (Orion Corporation) – Citalopram 10, 20 al. 40 mg vo forme hydrobromidu v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu. Používa sa v th. depresii a panickej poruchy.

Citalopram Stada 10, 20 a 40 mg[®] tbl flm (Stada Arzneimittel) – Citalopramium 10, 20 al. 40 mg vo forme bromidu v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu. Používa sa v th. depresii a panickej poruchy.

Citalopram-Ratiopharm 20 mg[®] tbl flm (ratiopharm) – Citaloprami hydrobromidum 24,98 mg (zodpovedá 20 mg citalopramu) v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu. Používa sa v th. depresii a panickej poruchy.

Citalopram-Teva 10, 20 a 40 mg[®] tbl flm (Teva Pharmaceuticals CR) – Citalopram 10, 20 al. 40 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antidepressívum, selektívny inhibítor spätného vychytávania sérotonínu. Používa sa v th. depresii a panickej poruchy.

Citegin 1 g a 200 mg[®] plv ifo (Egis pharmaceuticals Plc.) – Gemcitabín 200 mg al. 1 g vo forme hydrochloridu v 1 1 inj. liekovke. Cytostatikum, používa sa v th. karcinómu močového mechúra, prsníka, vaječníkov, nemalobunkového karcinómu pľúc a karcinómu pankreasu.

citrát železitoamónny – ammonium citricum ferricum, zmiešaná soľ kyseliny citrónovej so železom a amoniakom, Fe(NH₄)₃(C₆H₅O₇)₂; používa sa v th. anémie a pri výrobe modrotlačé.

Citrobacter – rod gramnegatívnych, fakultatívne anaeróbných paličiek z čeľade *Enterobacteriaceae*, ktorý dobre rastie na bežných pôdach. Je normálnou súčasťou bežnej črevnej flóry a patrí medzi oportúnne humánne patogénny. Vyskytuje sa v okolí človeka, v pôde, vo vode a črevách ľudí a zvierat. Sú málo patogénne. Pri *C. freundii* môže plazmid kódovať enterotoxín a bakteriofág toxín identický alebo podobný šigatoxínu, ktoré vyvolávajú u ľudí enteritídy. Svojou štruktúrou, citlivosťou na antibiotiká a biochemickými vlastnosťami stojí rod *Citrobacter* medzi rodom *Escherichia* a *Salmonella*. Patria sem: *C. amalonaticus* (starší názov *Levinea amalonatica*), *C. koseri* (starší názov *Citrobacter diversus*) a *C. freundii*.

citronan bizmutitý (koloidný) – bismuthi subcitrato colloidalis, antiulcerózum (De-Nol[®]).

citrónan draselný – kalium citricum, ako aj ako doplnok výživy.

citrónan sodný – natrium citricum, antikoagulans, používa sa ako prísada ku krvi na transfúziou a ako doplnok výživy.

citrónová silica – získava sa lisovaním čerstvého oplodia za studena. Používa sa v aromaterapii rpi infekcii horných dýchacích ciest, pri mastnej pokožke, lupinách akne, tráviacich ťažkostiach, strese a ako spazmolytikum; zložka prípravku Coldastop®.

Citrullus colocynthis (Cucurbitaceae) – rastlina rastúca v oblasti Stredozemného mora a v Ázii. Dreň plodu (podobného melónu) obsahuje o. i. kolocyntín, olej a živicu nerozp. v étere, ďalej pektín a fosforečnan horečnatý, lignín a vodu. Používa sa ako fytotherapeutikum, drastické hydragogické katartikum (laxatívum) vo forme extraktu al. piluliek.

Citrullus colocynthis (podľa Koehler: *Medicinal-Plants*, 1887)

CI-976 inhibítor – CI-976; 2,2-dimetyl-*N*-(2,4,6-trimetoxyfenyl)dodekamid, inhibítor acylkoenzým A:cholesterol *O*-acyltransferázy (ACAT), kt. znižuje koncentráciu cholesterolu v plazme a vyvoláva regresiu aterosklerotických cievnych lézií.

CI-1033 inhibítor – malá molekula inhibujúca tyrozínkinázu, kt. sa líši od 4-anilínchinazolínov tým, že ireverzibilne inhibuje pan Erb B (na rozdiel od reverzibilnej inhibície receptorovo špecifického epidermového rastového faktora). Nadmerná expresia receptorových tyrozínkináz Erb sa spája s nekontrolovaným rastom rozličných typov nádorov, preto má ich inhibícia protinádorový účinok.

Cladostat 100 mg® cps dur (Stada Arzneimittel) – Itraconazolium 100 mg v 1 tvrdaj cps. Antimkotikum na systémové použitie. Používa sa v th. infekcií pošvy, kože, ústnej dutiny, nechtov, vyvolaných plesňami al. kvasinkami; →*itrakonazol*.

Clarelux® ung der (Pierre Fabre dermatologie) – Clobetazolpropionatum 500 µg v 1 g dermálnej masti, dermatologikum. Používa sa v krátkodobej protizápalovej th. dermatóz, kt. reagujú na steroidy, ako je psoriáza, razistentný ekzém, plochý lišaj, diskoidný lupus erythematosus a i. neinfekčných kožných ochorení, kt. dostatočne neragujú na menej účinné steroidy; →*klobetazol*.

Clarinase Repetabs® tbl ret (SP Europe) – Loratadín 5 mg + pseudoefedríniumsulfát 120 mg v 1 tbl s oneskoreným uvoľňovaním. Antihistaminkum – H₁ antagonista. Používa sa v symptomatickej sezónnej alergickej rinitídy sporej s kongesciou nosa; →*loratadín*.

Clarithromycin-Teva 250 a 500 mg[®] tbl flm (Teva Pharmaceuticals CR) – Clarithromycini 250 al. 500 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Makrolidové antibiotikum. Používa sa v th. infekcií horných a dolných dýchacích ciest, mäkkých tkanív a kože, na eradikáciu *Helicobacter pylori*; →*klaritromycín*.

Clarithromycin-Ratopharm 250 a 500 mg[®] tbl flm (ratiopharm) – Clarithromycini 250 al. 500 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Makrolidové antibiotikum. Používa sa v th. infekcií horných a dolných dýchacích ciest, mäkkých tkanív a kože, na eradikáciu *Helicobacter pylori*; →*klaritromycín*.

Claritine 10 mg[®] tbl (SP Europe) – Loratadín 10 mg v 1 tbl. Neselektívne antihistaminkum – H₁ antagonist. Používa sa v symptomatickej sezónnej alergickej rinitídy spojennej s kongesciou nosa; →*lodatadín*.

Claritine[®] sir (SP Europe) – Loratadín 1 mg v 1 ml sirupu. Neselektívne antihistaminkum – H₁ antagonist. Používa sa v symptomatickej sezónnej alergickej rinitídy spojennej s kongesciou nosa; →*lodatadín*.

Clarosip 125 a 250 mg[®] gru por (Grünenthal Slovakia s. r. o.) – Clarithromycini 125 al. 250 mg v 1 slamke s 365 mg, resp. 692,9 mg granulátu na perorálnu suspenziu. Makrolidové antibiotikum. Používa sa v th. infekcií horných a dolných dýchacích ciest, mäkkých tkanív a kože, na eradikáciu *Helicobacter pylori*; →*klaritromycín*.

Clenil 50 a 250 µg[®] sol inh (Torrex Pharma Slovakia s. r. o.) – Beklometazóndipropionát 50 al. 250 mg v 1 odmeranej dávke inhalačného rozt. Kortikoid, inhalačné antiastmatikum. Používa sa v th. bronchiálnej astmy; →*beklametazón*.

Clexane Forte 9 000/0,6 ml, 12 000/0,8 ml a 15 000/1 ml anti-Xa[®] sol inj (Aventis Pharma S.A.) – Enoxaparinum natricum 9000, 12 000 al. 15 000 IU anti-Xa resp. v 0,6; 0,8 al. 1 ml inj. rozt. Antitrombotikum, antikoagulans. Používa sa v prevencii venóznej tromboembolickej choroby, v th. hlbokoj flebotrombózy, v prevencii tvorby trombov pri mimotelovom obehu počas dialýzy; →*enoxaparín*.

Climara 25, 50 a 150[®] emp tdm (Bayer Schering Pharma AG) – Estradiolum 1,97; 3,8 al. 7,6 mg (zodpovedá estradiolum hemihydricum 2,04; 3,9 al. 7,8) v 6,5; 12,5 al. 25 cm² náplasti. Za 24 h sa uvoľní 25, 50 al. 100 µg estradiolu. Hormón, používa sa v hormonovej substitučnej th. pri príznakoch nedostatku estrogénov u postmenopauzových žien, kt. sú viac ako 1 r. po menopauze. Podáva sa aj v prevencii osteoporózy po menopauze; →*estradiol*.

Climen[®] stbl obd (Schering AG) – Estradioli valeras 2 mg v 1 bielej tbl. a Cyprosteroni acetat 1 mg + Estradioli valeras 2 mg v 1 ružovej tbl. Hormóny, kt. sa používajú v substitučnej th. klimakterických ťakostí a v prevencii postmenopauzovej osteoporózy, ako aj prim. a sek. amenorei.

Clindamycin Kabi 150 mg/ml[®] sol inj (Fresenius Kabi s. r. o.) – klindamycín vo forme fosfátu 150 mg v 1 ml inj. rozt. Antibiotikum, kt. sa používa v th. stafylokokových infekcií kostí a kĺbov, ako je osteomyelitída a septická artritída, ďalej v th. chron. sínusitídy vyvolanej anaeróbnymi mikróbnymi, infekcií dolných dýchacích ciest, ako je aspiračná pneumónia, pľúcny absces, nekrotizujúca pneumónia a empyém, pri abdominálnych infekciách, ako je peritonitída, abdominálny absces, kde je liekom voľby klindamycín v kombinácii s dobre účinným antibiotikom dobre účinným proti aeróbnym G⁻ baktériám. Podáva sa aj pri panvových a gynekologických infekciách, endometritídach a perivaginálnych infekciách; →*klindamycín*.

Clivarin 1,432; 3,436 a 5,153[®] sol inj (Abbott Laboratories) – kombinácia klivarínu s reviparínom sodným. Antiokoagulans, antitrombotikum, nízkomolekulové heparíny, kt. sa používajú v prevencii trombózy a tromboembólie a v th. flebotromboembólie, v rámci antikoagulácie počas mimotelového obeh a hemodialýzy.

Clostilbegyt® tbl (Egis Pharmaceuticals Plc.) – Clomifeni citras 50 mg v 1 tbl. Gynekologikum. Používa sa pri anovulačnej sterilite hypotalamického pôvodu pri dostatočnej endogénnej produkcii estrogénov potvrdenej progesterónovým testom, pri anovulačnej sterilite pri syndróme polycystických ovárií, pri sterilite podmienenej luteálnou insuficienciou, amenorei po prerušení steroidnej antikoncepcie pri pozit. progesterónovom teste, ako doplnok th. sterility pri hyperprolaktinémii po normalizácii hodnôt prolaktínu ergolínovými derivátmi; →*klofifén*.

Clostridium – veľký baktériový rod (> 80 druhov) anaeróbnych alebo aerotolerantných, grampozitívnych paličiek tvoriacich spóry, z čeľade *Clostridiaceae*. Spóry sú uložené centrálné, subterminálne alebo terminálne. Spóry svojím zložením sa odlišujú od vegetatívnych foriem a sú rezistentné proti faktorom prostredia, ako je teplota, vyschnutie, žiarenie, dezinficiencia ap. Jednotlivé druhy sa môžu líšiť počtom sérovarov, biovarov a patovarov. Klostrídie sú bohato rozšírené v prírode, vyskytujú sa v pôde, vo vode, na rastlinách, v bahne, na morskom pobreží ap. V cytoplazme klostrídií sa môžu vyskytovať bakteriofágy a plazmidy, ktoré kódujú tvorbu niektorých enzýmov a toxínov. Príslušníci rodu *Clostridium* sú veľmi citliví na O₂ a netvoria katalázu, peroxidázu a superoxidodismutázu, ktoré sú zodpovedné za tvorbu látok s inhibičným až letálnym účinkom na klostrídie. Produkujú veľa enzýmov a toxických látok s nepriaznivým účinkom na človeka.

Choroby vyvolané klostrídiami možno rozdeliť do 5 skupín: **1. kostrídiová myonekróza** (plynová gangréna) – môžu byť postihnuté aj hladké svalstvo čriev, žlčníka, maternice (viscerálna myonekróza); kostrídiová infekcia môže prebiehať aj v rane subkutáne ako klostrídiová celulitída; obyčajne sa vykultivuje *C. bifermentans*, *C. histolyticum*, *C. novyi*, *C. perfringens* typ A, *C. novyi*, *C. septicum*, *C. sordelli*, *C. sporogenes* a i.; **2. tetanus** – vyvoláva ho *C. tetani* produkujúci tetanospazmín a hemolyzín (tetanolyzín); **3. botulizmus** – vyvolaný *C. botulinum* typu A, B, E a F, produkujúci exotoxín botulotoxín; účinok točínu možno inhibovať špecifickým antisérom; identický toxín produkujú aj *C. Baratii* a *C. butyricum*; **4. pseuomembránová enteritída/kolitída** – vyvolaná *C. difficile*, ktorý býva súčasťou normálnej mikrobiologickej flóry čreva; choroba vzniká po dlhodobej teapii antibiotikami; pôvodcom enteritídy môže byť aj *C. perfringens* typu A a C a *C. sordelli*; **5. ranové infekcie**, abscesy, septické stavy, infekcie domácich zvierat a i. – pôvodcami je *C. bifermentans*, *C. perfringens* (starší názov *Welchia perfringens*, *Clostridium Welchii*), *C. ramosum*, *C. sphenoides*, *C. Sporogenes* a i.

K ďalším medicínsky významným druhom patria: *C. absonum*, *C. argentinense*, *C. cadaver*, *C. carnis*, *C. Chauvoei*, *C. clostridiiforme*, *C. colicum*, *C. fallax*, *C. ghopni*, *C. glycolicum*, *C. haemolyticum*, *C. hastiforme*, *C. indolis*, *C. innocuum*, *C. limosum*, *C. melanominatum*, *C. oroticum*, *C. paraputrificum*, *C. putrificum*, *C. subterminale*, *C. symbiosum*, *C. tertium*.

Clostridium baratii – starší názov *C. peraperfringens*, *C. perenne*. Môže byť pôvodcom →*tetanu*.

Clostridium paraperfringens →*C. baratii*.

Clostridium perenne →*C. baratii*.

Clotrimazol AL 100 a 200® tbl vag (Aliud Pharma) – Clotrimazolium 100 al. 200 mg v 1 vagínovej tbl. Gynekologické antimykotikum. Používa sa pri výtoku z pošvy podmienenom mykotickou infekciou, pri zápalovh pošvy vyvolaných mycétami al. trichomonádami, sek. baktériovými infekciami citlivými na →*klotrimazol*.

Clotrimazolium G® crm (Glaxo Wellcome S.A.) – Clotrimazolium 10 mg (1 %) v 1 g krému. Antimykotikum, dermatologikum. Používa sa pri pityriasis versicolor, pri kožných chorobách vyvolaných kvasinkami a plesňami vrátane stavov komplikovaných druhotnými infekciami, pri blastromykóze slizníc a kože, trichomonádových infekciách; →*klotrimazol*.

Clotrimazolum GW[®] tbl vag (Glaxo Wellcome S.A.) – Clotrimazolum 100 mg v 1 vagínovej tbl. Antimykotikum, gynekologikum. Používa sa pri vagínovej kandidóze, trichomoniáze a infekciách rezistentných proti antibiotikám polyénovej skupiny a i. lokálne pôsobiacim antimykotikám; →*klotrimazol*.

CoAprovel 150/12,5 mg a 300/12,5 mg[®] tbl (Sanofi Pharma & Bristol-Myers Squibb SNC) – Irbesartan 150 al. 300 mg + Hydrochlorothiazidum 12,5 mg v 1 tbl. Kombinované antihypertenzívum obsahujúce antagonistu angiotenzínu II a diuretika. Používa sa v th. hypertenzie.

Coaxil[®] tbl obd (Les Laboratoires Servier) – Thianeptinum natricum 12,5 mg v 1 obalenej tbl. Antidepressívum; →*tianepín*.

Cocarboxylase Jelfa[®] plv inj (Jelfa SA) – Cocarboxylasi chloridum 590 mg v 1 amp. Vitamín. Používa sa v th. metabolickej, pooperačnej a diabetickej acidózy, diabetickej kómy, gestózy, eklampsie, zápalov pečene a obličiek, pri zlyhaní pečene a obličiek, respiračnej acidóze, pri pľúcnych a srdcových chorobách, respiračnom zlyhaní, polyneuritíde, ako podporný liek pri zlyhaní srdca, akútnom infarkte myokardu, intoxikácii digitalisom, barbiturátmi a i. metabolicky aktívnymi látkami, pri infekčných chorobách (šarlach, diftéria); →*kocarboxyláza*.

Codein-Slovakofarma 15 a 30 mg[®] tbl (Zentiva, Slovensko) – Codeini phosphas hemihydricus 15 al. 30 mg v 1 tbl. Antitusikum; →*kodeín*.

Co-Diovan 80/12,5; 160/12,5 a 160/25 mg[®] tbl flm (Novartis Pharma AG) – Valsartanum 80, resp. 160 mg + Hydrochlorothiazidum 12,5, resp. 25 mg. Kombinované antihypertenzívum obsahujúce valsartan a diuretikum; →*valsartán*.

Coldrex Broncho proti kašľu[®] sir (GlaxoSmithKline Consumer Healthcare) – Guaiphenesinum 20 mg (2 %) + Glucosum liquidum 600 mg + Sirupus communis 270 mg v 1 ml sirupu. Expektorans, sekretolytikum; →*gvajfenezín*.

Coldrex Hot Rem čierne ríbezle[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolum 750 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg + Acidum ascorbicum 60 mg v 1 vrecku. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Hot Rem Citrón[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolum 750 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg + Acidum ascorbicum 60 mg v 1 vrecku. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Junior Citrón[®] plo por (GlaxoSmithKline Consumer Healthcare) – Paracetamolum 300 mg + Phenylephrini hydrochloridum 5 mg + Acidum ascorbicum 20 mg v 1 vrecku. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Junior[®] sir (GlaxoSmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolum 500 mg + Guaifenesinum 200 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg v 20 ml sirupu. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Maxgrip Lemon[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolum 1000 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg + Acidum ascorbicum 40 mg v 1 vrecku. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Nočná liečba[®] sir (GlaxoSmithKline Consumer Healthcare) – Paracetamolum 1000 mg + Promethazini hydrochloridum 20 mg + Dextromethorphanu hydrobromidum monohydricum 15 mg v 1 dávke 20 ml. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex[®] tbl (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolum 500 mg + Coffeinum 25 mg + Phenylephrini hydrochloridum 5 mg + Terpinum hydratum 20 mg + Acidum ascorbicum 30 mg v 1 tbl. Analgetikum, antipyretikum.

Coldrex Hot Rem Citrón[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolium 750 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg + Acidum ascorbicum 20 mg v 1 vrecku lieku. Analgetikum, antipyretikum. Používa sa v symptomatickej th. chrípky a prechladnutia vrátane horúčky, bolesti hlavy, bolesti v hrdle, artralgií a myalgií, upchatého nosa, sínusitídy a s ňou spojenej bolesti a akút. katarálneho zápalu nosovej sliznice.

Coldrex Junior Citrón[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolium 300 mg + Phenylephrini hydrochloridum 5 mg + Acidum ascorbicum 20 mg v 1 vrecku lieku. Analgetikum, antipyretikum. Používa sa v symptomatickej th. chrípky a prechladnutia vrátane horúčky, bolesti hlavy, bolesti v hrdle, artralgií a myalgií, upchatého nosa, sínusitídy a s ňou spojenej bolesti a akút. katarálneho zápalu nosovej sliznice.

Coldrex Junior[®] sir (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolium 500 mg + Guaiphenesinum 200 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg v 20 ml sirupu. Analgetikum, antipyretikum. Používa sa v symptomatickej th. chrípky a prechladnutia vrátane horúčky, pri prieduškovom kašli.

Coldrex Maxgrip Lemon[®] plo por (SmithKline Beecham Consumer Healthcare) – Paracetamolium 1000 mg + Phenylephrini hydrochloridum 10 mg + Acidum ascorbicum 40 mg v 1 vrecku lieku. Analgetikum, antipyretikum. Používa sa v symptomatickej th. chrípky a prechladnutia vrátane horúčky, bolesti hlavy, bolesti v hrdle, artralgií a myalgií, upchatého nosa, sínusitídy a s ňou spojenej bolesti a akút. katarálneho zápalu nosovej sliznice.

Coldrex Nočná liečba[®] sir (GlaxoSmithKline Consumer Healthcare) – Paracetamolium 1000 mg + Promethazini hydrochloridum 20 mg + Dextrometorphani hydrobropmidum monohydricum 15 mg v 1 dávke 20 ml. Analgetikum, antipyretikum. Používa sa v symptomatickej th. chrípky a prechladnutia vrátane horúčky, bolesti hlavy, bolesti v hrdle, artralgií a myalgií, upchatého nosa, sínusitídy a s ňou spojenej bolesti a akút. katarálneho zápalu nosovej sliznice, tlmí suchý a dráždivý kašeľ.

Colchicum-Dispert[®] tbl obd (Solvay Pharmaceuticals) – Colchici seminis alcaloidea 0,5 mg v 1 obalenej tbl. Antiuratikum; kolchicín.

Colimycine[®] plv inj (Aventis Pasteur SA) – Colistimethatum natricum 1 ml IU lyofilizovaného prášku v 1 fľaštičke (30 000 IU = 1 ml kolimycínu). Polypeptidové antibiotikum zo skupiny polymyxínov E. v th. urogenitálneho systému, ORL a respiračných infekcií, pri infekciách žilových ciest, septikémii, meningitíde, lokálne pri chir. infekciách a popáleninách.

Comamonas acidovolans – *Delftia acidovolans*, gramenagtívna, nefermentujúca palička, izolovaná pri nozokomiálnych infekciách. Patrí do rodu *Comamonas* z čeľade *Comamonadaceae*, radu *Brukholderiales*.

Combigan[®] int opo (Allergan) – brimonidíntartrát 2 mg (= 1,3 mg brimonidín) + timolol 5 mg (vo forme timololmaleátu 6,8 mg) v 1 ml očnej instilácie. Oftalmologikum. Používa sa na zníženie vnútroočného tlaku u pacientov s chron. glaukómom s otvoreným uhlom, očnou hypertenziou, kt. nedostatočne odpovedajú na th. topickými betablokátormi.

Combivir[®] tbl flm (Glaxo Group) – Lamivudinum 150 mg + Zidovudinum 300 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antivirotikum kombinovaná th. HIV infikovaných osôb.

Combizym Compositum[®] tbl iobd 100 (Daiichi Sankyo Europe GmbH) – digestívum, kt. okrem aspergilázy obsahuje kombináciu štandardizovaných rastlinných a pankreatických enzýmov a žlče ako náhrady telu vlastných tráviacich enzýmov, ako je pankreatín (amyláza, lipáza, proteáza), bravčovú masť a žlče ako náhrady telu vlastných tráviacich enzýmov a žlčových kyselín. Používa sa: pri poruchách trávenia spojených s chorobami žalúdka, čriev, žlčníka, pečene a pankreasu, po operáciách tráviaceho traktu, po požití neobvyklej al. ťažko stráviteľnej potravy,

najmä po požití mastných jedál, pri hnilobnej a kvasnej poruche trávenia (s pocitom presýtenosti a nadúvania), na podporu trávenia počas rekonvalescencie, v staršom veku, v prípadoch zhoršenej schopnosti žuvania a počas špeciálnych diét.

Competact 15 mg/850 mg[®] tbl flm (Takeda Global R & D Centre Europe L.t.d.) – Pioglitazón 15 mg vo forme hydrochloridu + metformíniumchlorid 850 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Kombinované perorálnej antidiabetikum. Používa sa v th. pacientov s diabetom 2. typu, najmä obéznych pacientov, kt. nie sú schopní dosiahnuť kompenzáciu pri monoterapii metformínom.

Comtan 200 mg[®] tbl flm (Novartis Pharma AG) – Entacaponum 200 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Inhibitor katechol-O-metyltransferázy, antiparkinsonikum. Používa sa v kombinácii s levodopou/benserazidom al. levodopou/karbidopou u pacientov s Parkinsonovou chorobou a kolísaním motorických príznakov pri doznievaní účinku dávky.

Concerta 18 mg[®] tbl plg (Johnson & Johnson s. r. o.) -- Metylfenidátchlorid 18 mg v 1 tbl. s predĺženým uvoľňovaním. Psychoanaleptikum, psychostimulans a nootropikum. Používa sa ako súčasť komplexnej th. U detí a adoslescentov s hyperkinetikou poruchou (ADHD).

Concor 5 a 10[®] tbl flm (Merck) – Bisoprololi fumaras 5 al. 10 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihypertenzívum, kt. sa používa aj pri angina pectoris.

Concor Cor 2,5; 5 a 10[®] tbl flm (Merck) – Bisoprololi fumaras 2,5; 5 al. 10 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihypertenzívum, kt. sa používa aj pri angina pectoris, srdcového zlyhania so zníženou funkciou ľavej komory spolu s inhibítormi ACE, diuretikami a srdcovými glykozidmi.

Condrosulf 400 mg[®] cps (IBSA Slovakia s. r. o.) – Chondroitini sulfas natricus 800 mg v 1 vrecku. Používa sa v dlhodovej th. osteoartrózy, najmä femorotíbievej, femoropatelovej, koxartrózy a artrózy prstových kĺbov.

Condrosulf 800 mg[®] gra por (IBSA Slovakia s. r. o.) – Chondroitini sulfas natricus 800 mg v 1 vrecku. Používa sa v dlhodovej th. osteoartrózy, najmä femorotíbievej, femoropatelovej, koxartrózy a artrózy prstových kĺbov.

Condrosulf 800 mg[®] tbl flm (IBSA Slovakia s. r. o.) – Chondroitini sulfas natricus 800 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Používa sa v dlhodovej th. osteoartrózy, najmä femorotíbievej, femoropatelovej, koxartrózy a artrózy prstových kĺbov.

condylomata acuminata – exofytické karfiolovité lézie, vyvolané ľudským papilomavírusom. Nachádzajú sa obyčajne blízko vlhkých povrchov, ako je perinálna oblasť introitus vaginae, lábiá a vulva. Genitálne bradavice sa môžu nachádzať na suchých povrchoch, ako je telo údu. Th je chir. a nechirurgická. K chir. metódam patrí kryoterapia a lokálne podofyllotoxín, ojedinele i lokálne al. systémovo podávaný interferón. Osvedčuje sa i terapia laserom.

Consupren S 25, 50 a 100 400 mg[®] cps (Ivax Pharmaceuticals) – Ciclosporium 25, 50 al. 100 mg v 1 cps. Imunosupresívum, kt. sa používa v prevencii a th. odvrhnutia transplantátu orgánov a reakcie medzi príjemcov a transplantátom po transplantácii kostnej drene, ako aj v th. autoimunitných ochorení.

Consupren[®] sol por (Ivax Pharmaceuticals) – Ciclosporium 100 mg (10 %) v 1 ml rozt. Imunosupresívum, kt. sa používa v prevencii a th. odvrhnutia transplantátu orgánov a reakcie medzi príjemcov a transplantátom po transplantácii kostnej drene, ako aj v th. autoimunitných ochorení.

Contractubex[®] gel (Merz Pharmaceuticals) – Cepae extractum fluidum 10 g + Heparinum natricum (125 IU/mg) 0,04 g + Allantoinum 1 g v 100 g gélu. Dermatologikum, kt. sa používa v th. hypertrofických, keloidných, neestetických jaziev po operáciách, popáleninách a úrazoch,

obmedzujúcich pohyblivosť. Sú vhodné aj pri trvalých kontraktúrach šlachovitého tkanivam traumatických kontraktúrach šliach, jazvovitých kontraktúrach.

Controloc 20 a 40 mg[®] tbl ent (Altana Pharma AG) – Pantoprazolum natricum (= 20 al. 40 mg pantoprazolu) v 1 gastroerezistentnej tbl. Antiulcerózum, kt. sa používa v th. refluxnej ezofagitídy a profylaxii a th. gastroduodenálnych vredov, petechií a erozií spojených s užívaním NSAID a dyspetických príznakov u pacientov, kt. pokračujú v th. NSAID.

Controloc I.V.[®] plv inj (Altana Pharma AG) – Pantoprazolum natricum 42,3 (= 40 mg pantoprazolu) v 1 liekovke. Antiulcerózum, kt. sa používa v th. refluxnej ezofagitídy a profylaxii a th. gastroduodenálnych vredov, petechií a erozií spojených s užívaním NSAID a dyspetických príznakov u pacientov, kt. pokračujú v th. NSAID, ako aj pri Zollingerovom-Ellisonovom syndróme.

Convulex CR 500 mg Retard[®] tbl plg (Gerot Pharmaceuticals) – Natrii valproas 500 mg v 1 tbl. s predĺženým uvoľňovaním. Antiepileptikum, kt. sa používa v th. generalizovanej epilepsie so záchvatmi typu absencie, myoklonických záchvatov, prim. generalizovaných tonicko-klonických záchvatov, infantilných spazmov, myoklonických záchvatov, atonických záchvatov, juvenilnej myoklonickej epilepsie, fotosenzitívnej epilepsie.

Copaxone 200 mg[®] tbl flm (Teva Pharmaceuticals) – Copolymerum-1 20 mg suchej substancie v 1 inj. liekovke. Imunomodulátor, kt. sa používa na spomalenie progresie nevládnosti a zníženie frekvencie relapsov u pacientov so sclerosis multiplex.

Copegus 200 mg[®] tbl flm (Roche Slovensko s. r. o.) – Ribavarín 200 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antivirotikum, kt. sa používa v th. chron. hepatitídy C v kombinácii s peginterferónom α -2a al. interferónom α -2a. Nesmie sa požívať v monoterapii.

copper usnate – meďná soľ kyseliny usnovej (získavnej z rastliny Usnea barbata), kt. má antibiotické účinky.

Cordarone 200 mg[®] tbl (Sanofi Winthrop Industrie) – Amiodaroni hydrochloridum 200 mg v 1 tbl. Antiarytmikum, vazodilatancium; →*amiodarón*.

Cordipin Retard[®] tbl ret (Krka d. d.) – Nifedipinum 20 mg v 1 tbl. s postupným uvoľňovaním. Blokátor vápnikových kanálov, vazodilatancium, antihypertenzívum; ; →*amiodarón*.

Cordipin XL 40 mg[®] tbl mod (Krka d. d.) – Nifedipinum 40 mg v 1 tbl. s riadeným uvoľňovaním. Blokátor vápnikových kanálov, vazodilatancium, antihypertenzívum; ; →*amiodarón*.

Corinfar 20 Retard[®] tbl plg (AWD Pharma) – Nifedipinum 20 mg v 1 tbl. s predĺženým uvoľňovaním. Blokátor vápnikových kanálov, vazodilatancium, antihypertenzívum; ; →*amiodarón*.

Corneregel[®] gel oph (Dr. Mann Pharma) – Dexpanthenolum 50 mg v 1 g gélu. Oftalmologikum, používa sa na regeneráciu rohovky, na podporu hojenia očných kožných a sliznicových lézií, pri eróziách rohovky, keratitis dendritica a keratoconjunctivitis sicca, chem. poleptaniach, popáleniach, dystrofiách rohovky a ako prevencia a th. rohovkových lézií v súvislosti s aplikáciou kontaktných šošoviek.

Coronal 5 a 10[®] tbl flm (Zentiva, Slovensko) – Bisoprololi fumaras 5 al. 10 mg v 1 tbl. obalenej filmom. B-sympatikolytikum, antihypertenzívum; →*bisoprolol*.

Corotrope inj[®] sol inj (Sanofi Winthrop Industrie) – Milrinonum 10 mg v 10 ml inj. rozt. Inhibitor fosfodiesterázy, vazodilatans, kt. sa používa v krátkodobej i. v. th. zlyhania srdca a stavov s nízkym srdcovým vývrhom po kardiochirurgických výkonoch.

Corsodyl 0,2 %[®] sol ora (GlaxoSmithKline Consumer Healthcare) – Chlorhexidini digluconatis solutio 1 ml (zodpovedá Chlorhexidini digluconas 200 mg) v 100 ml rozt. Stomatologikum, antiseptikum, dezinficiens. Používa sa na inhibíciu tvorby zubného povlaku, prevenciu gingivitídy a zabezpečenie

hygieny ústnej dutiny, hojenie ďasien pri postperiodontálnych chir. Výkonoch, ošetrovanie aftózných ulcerácií a orálnych infekcií.

Corvaton 2 mg[®] tbl (Aventis Pharma Deutschland) – Molsidominum 2 mg v 1 tbl. Vazodilatans, kt. sa používa v profylaxii a dlhodobej th. angina pectoris; → *molsidomín*.

Corvaton 2 mg(1 ml)[®] sol (sanofi-aventis Slovakia, s. r. o.) – Molsidominum 2 mg v 1 ml in./inf. rozt. Vazodilatans, kt. sa používa v profylaxii a dlhodobej th. angina pectoris; → *molsidomín*.

Corvaton Forte[®] tbl (Aventis Pharma Deutschland) – Molsidominum 4 mg v 1 tbl. Vazodilatans, kt. sa používa v profylaxii a dlhodobej th. angina pectoris; → *molsidomín*.

Corvaton Retard[®] tbl ret (Aventis Pharma Deutschland) – Molsidominum 2 mg v 1 tbl. Vazodilatans, kt. sa používa v profylaxii a dlhodobej th. angina pectoris; → *molsidomín*.

Corvitol 50 a 100[®] tbl (Berlin-Chemie AG) – Metoprololi tartras 50 al. 100 mg v 1 tbl. Sympatikolytikum. kt. sa používa v th. hypertenzie, koronárnej choroby srdca, ako antianginózum, antiarytmikum, ako aj v profylaxii migrény; → *metoprolol*.

Corynebacteriaceae – čeľaď baktérií, ku ktorej patrí rod → *Corynebacterium*.

Corynebacterium – rod grampozitívnych alebo gramlabilných, aeróbnych alebo fakultatívne anaeróbných paličiek, kyjakovitého tvaru z čeľade *Corynebacteriaceae*. Pestujú sa na špeciálnych pôdach. Do rodu *Corynebacterium* patria *C. bovis*, *C. cystitidis*, *C. diphtheriae*, *C. equi*, *C. hoagii*, *C. jeikeium*, *C. matruchotti*, *C. minutissimum*, *C. mycetoides*, *C. liposum*, *C. pseudodiphthericum*, *C. pseudotuberculosis*, *C. striatum*, *C. xerosis* a i.

Corynebacterium bovis – druh z rodu → *Corynebacterium*. Je pôvodcom mastitíd kráv.

Corynebacterium cystitidis – druh rodu → *Corynebacterium*. Je pôvodcom cystitíd niektorých zvierat.

Corynebacterium diphtheriae – grampozitívna alebo gramlabilná, aeróbná alebo fakultatívne anaeróbná palička, kyjakovitého tvaru z čeľade *Corynebacteriaceae*. Produkuje difterický toxín v štádiu lyzogénnosti (v prítomnosti bakteriofága). Podľa rastu sa rozlišuje biotyp *gravis*, *mitis* a *intermedius*, ktoré korelujú s klinickým obrazom. Toxín sa skladá z fragmentu A a B, pričom fragment B sa viaže na receptory buniek a umožňuje pôsobenie fragmentu A. Fragment A má enzýmovú aktivitu transferázy, ktorá katalyzuje prenos ribózy z NAD na elongačný faktor 2, pričom ho inaktivuje, zastavuje proteosyntézu a zabíja bunku. Cieľovými orgánmi difterického toxínu je myokard, kde vzniká myokarditída, periférne nervové vlákna (difterická polyneuritída) a obličky (toxická nefritída). Pri diftérii sa uplatňuje antitoxická imunita a o jej úrovni sa možno presvedčiť Schickovým testom. Preventívne sa očkuje difterickým toxoidom (anatoxínom) obyčajne spolu s toxoidom proti tetanu a pertusovým baktériom. Vždy sa musí podať antidifterický globulín a antibiotikum (erytromycín). O produkcii toxínu určitým kmeňom sa možno presvedčiť imunoprecipitačným testom podľa Eleka.

Corynebacterium equi → *Rhodococcus equi*.

Corynebacterium jeikeium – druh rodu → *Corynebacterium*. Patria sem kmene izolované od pacientov so sepsou a endokarditídou. Ide o pacientov dlhodobo hospitalizovaných alebo po kardiochirurgických výkonoch a so zníženou imunitou. Izolujú sa z kostnej drene, likvoru a z chlopní. Pri kultivácii tvoria drobné, sivasté kolónie. Sú málo citlivé na antibiotiká.

Corynebacterium minutissimum – druh rodu → *Corynebacterium*. Pôvodca kožných a systémových infekcií, napr. erytrazmy.

Corynebacterium pseudodiphthericum (Hofmani) – druh rodu → *Corynebacterium*, ktorý sa vyskytuje na slizniciach orofaryngu a patologicky sa môže upéaľtniť iba v podmienkach imunopresie; môže byť príčinou endokarditídy.

Corynebacterium pseudotuberculosis – druh rodu → *Corynebacterium*. Je pôvodcom chorôb zvierat (ovce, kone a hovädzí dobytok) a vyvoláva lymfadenitídy a pneumónie. Ochorenie ľudí po kontakte s chorými zvieratmi je výnimočné.

Corynebacterium pyogenes → *Corynebacterium pyogenes*.

Corynebacterium renale – zvierací patogén z rodu → *Corynebacterium*, ktorý vyvoláva pyelonefritídy namä dobytká.

Corynebacterium ulcerans – nepokladá sa za samostatný druh a priraduje sa k *C. diphtheriae*. Môže byť príčinou tonzilitíd u človeka a môže sa vykultivovať aj od zdravého jedinca.

Corynebacterium xerosis – druh rodu → *Corynebacterium*. Pokladá sa za oportúnneho patogéna a môže sa vyskytovať na slizniciach a v spojovkovom vaku.

Coryol 3,125; 6,25; 12,5 a 25[®] tbl (Krka d. d.) – Carvedilolum 3,125; 6,25; 12,5 al. 25 mg v 1 tbl. Sympatikolytikum, kt. sa používa ako antihypertenzívum, antianginózum a v th. chron. zlyhania srdca

Cosopt[®] int oph (Merck Sharp & Dohme B.V.) – Dorzolamidi hydrochloridum 22,26 mg (= 20 mg dorzolamidu) + Timoluli maleas (= 5 mg timololu) v 1 ml rozt. Betablokátor, oftalmologikum, kt. sa používa v th. zvýšeného vnútroočného tlaku u pacientov s glaukómom s otvoreným uhlom al. pseudoexfoliatívnym glaukómom.

Costi 10 mg[®] tbl (Medochemie s. r. o.) – Domperidolum 10 mg v 1 tbl. Antimetikum, kt. sa podáva pri nauzei, vracaní, príznakoch funkčnej dyspepsie, napr. po chemoterapii a ožarovaní.

Coverex 4 mg[®] tbl (Egis) – Terbutylamínová soľ perindoprilu 4 mg (= 3,38 mg perindoprilu) v 1 tbl. Antihypertenzívum, kt. sa používa aj v th. srdcového zlyhania.

Cowdria ruminantium – syn. *Ehrlichia ruminantium*, druh mikróbov z čeľade *Anaplasmataceae*, radu *Rickettsiales*, stojacich medzi rickettsiami a ehrlichiami, ktoré zapríčiňujú choroba najmä zvierat v podsaharskej Afrike, na niektorých ostrovoch Karibskej oblasti a môžu sa nachádzať v potravinových produktoch z chorých zvierat. Prenášajú ich kliešte, ktoré infikujú dobytok a vyvolávajú poškodenie srdca a tzv. kovdriózu. Cowdria sa množí intracelulárne podobne ako chlamýdie a má s nimi aj spoločné antigénové determinanty.

COX-2 – cyklooxygenáza 2, nezým, zodpovedný za zápal a bolesť; → *eikozanoidy*.

Coxiella burnetti – malá gramnegatívna obligátne biotropná palička z čeľade *Coxiellaceae*, radu *Legionellales*. Rozmnožuje sa iba intracelulárne v kyslom prostredí fagolyzozómov. Vyznačuje sa veľkým pleomorfizmom. Nerastie na umelých kultivačných pôdach a možno ju rozmnožiť v žĺtkovom vaku kuracieho zárodka alebo infikovaním vnímavého zvieratá (morča) a na bunkových kultúrach. Je pôvodcom Q-horúčky, ktorá sa vyskytuje celosvetovo a má charakter prírodnej ohniskovosti. Rezervoárom sú drobné hlodavce, z ktorých koxiela dostáva k domácim i divo žijúcim zvieratám, od ktorých sa šíri i na človeka. Môže prežívať v mnohých článkonožcoch (kliešte). Prenos medzi ľuďmi je možný, ale menej častý. Do ľudského organizmu sa dostáva aerosólom, potravinami a kontaktom. *C. burnetti* sa nachádza v tkanivách, sekrétoch, vlne, podstielke, výlučkoch, prachu a potravinách. Horúčková choroba býva často spojená s pneumóniou. Ochorenie môže byť inaparentné, podobné chrípke, pľúcne (atypická pneumónia), meningo-encefalitická forma a môže sa vyskytnúť aj hepatitída. Akútna forma môže prejsť do chronicity (horúčka, endokarditída, purpura z trombocytopenie, granulomatózna hepatopatia a splenomegália). Koxiela môže v organizme pretrvávať aj roky a relaps nastáva po znížení imunity. Dg. sa opiera o anamnézu a klinický obraz a potvrdzuje stanovením protilátok za použitia viacerých metodík. V th. sa odporúča tetracyklín, chloramfenikol alebo kotrimoxazol. Po prekonaní infekcie ostáva imunita.

Coxtral[®] tbl (Zentiva, Česko) – Nimesulidum 100 mg v 1 tbl. Nesteroidové antiflogistikum, antireumatikum.

Cremor acidi borici 3 %[®] crm (VULM a. s.) – Acidum boricum 3 g (3 %) v 100 g krému. Dermatologikum, antiseptikum, kt. sa používa pri ošetrovaní podráždenej kože, napr. vplyvom vetra, slnka, pri intertrigu.

Cremor aluminii acético-tartarici[®] crm (VULM a. s.) – Solutio aluminii acético-tartarici 10 v 100 g krému. Dermatologikum, kt. sa používa pri opuchoch po malých zraneniach končatín bez povrchových rán, pri podvrtnutí ap. úrazových opuchoch, v profylaxii fisúr, th. popálenín a omrzlín I. stupňa, solárnych dermatitídach.

Cremor Holt[®] crm a ung der (VULM a. s.) – Carbonis detergens tinctura 6 g v 100 g krému, resp. masti. Dermatologikum, emoliens, protektívum, kt. sa používa pri ošetrovaní dermatóz, ekzémov, lišajov a psoriázy.

Cremor stearini[®] crm (VULM a. s.) – Kalii carbonas 10 g + Cetaceum 20 g + Acidum stearicum 1°20 g v 1 kg krému. Dermatologikum, antiseptikum, kt. sa používa pri ošetrovaní mastnej pleti a pokožky rúk.

Crestor Volko[®] crm (VULM a. s.) – Slabožltý krém s charakteristickou vôňou po gerániovej silici, balenie 1000 g. Dermatologikum, emoliens, protektívum, kt. sa používa na ošetrovanie suchej pokožky.

Crixivan 100, 200, 333 a 400 mg[®] cps dur (Merck Sharp & Dohme Limited) – Indinavirsulfát 125, 250, 416 al. 500 mg (= 100, 200, 333 al. 400 mg indinaviru) v 1 tvrdej cps. Inhibítor proteázy, kt. sa používa v kombinácii s antiretrovírusovými nukleozidovými analógmi v th. osôb infikovaných HIV-1.

Cromobene[®] aer nas (ratiopharm) – Dinatrii cromoglycas 300 mg v 15 ml rozt. ORL, antialergikum, kt. sa používa v prevencii a dlhodobej th. sezónnej a celoročnej alergickej rinitídy.

Crystepin[®] aer nas (Zentiva, Česko) – Clopamidum 5 mg + Reserpinum 0,1 mg + Dihydroergocristini mesilas 0,58 mg v 1 obalenej tbl. Kombinované antihypertenzívum.

CSO – inform. Computing Services Office na University of Illinois, servery mien pomocou kt. sa dajú vyhľadať adresy veľkých organizácií a univerzít pomocou systému GOPHER.

Curacné[®] tbl obd (Zentiva, Česko) – Izotretinoín 40 mg v 1 mäkkej cps. Dermatologikum, kt. sa používa v th. akne (acne nodularis, acne conglobata a akne s rizikom trvalého zjazvenia). Obsahuje 191,5 mg rafinovaného sójového oleja v 1 cps.

Curatoderm 4 µg/1 g[®] emu der (Hermal) – Takalcitolum momohydratum 4,17 µg (= 4 µg takalcitolu) v 1 g emulzie. Dermatologikum, kt. sa používa na povrchovú th. psoriázy na temene hlavy.

Curatoderm[®] ung der (Hermal) – Talalcitolum monohydricum 0,417 mg v 100 g masti. Dermatologikum, antipsoriaticum.

Curasurf 120 a 240 mg[®] sus inj (Chielsi Farmaceutici) – Phospholipida pulmonis suis (fosfolipidová frakcia s prasacích pľúc) 120 al. 240 mg v 1,5 al. 3 ml inj. suspenzie. Používa sa v th. syndrómu respiračnej tiesne (RDS) u predčasne narodených detí a ako profylaxia u nedonosených novorodencov s rizikom RDS.

C vitamin 1000 Pharmavit[®] tbl eff (Birsol-Myers Squibb spol. r. o.) – Acidum ascorbicum 1000 mg + Riboflavini natrii phosphas 0,5 g v 1 eff. tbl. Kombinovaný B₂ a C vitamín.

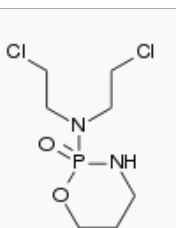
Cyanokit 2,5 g[®] plv ifo (Merck Santé) – Hydroxocobalaminum 2,5 g v 1 inj. liekovke, po rekonštitúcii so 100 ml rozpúšťadla obsahuje 1 ml rekonštituovaného rozt. 250 mg hydroxokobalamínu. Používa sa v th. otravy kyanidom.

Cyclo3fort[®] cps (Pierre Fabre Médicament o. z.) – Rusci aculeati extractum siccum 150 mg + Hisperidini methylialconum 150 mg + Acidum ascorbicum 100 mg v 1 cps. Fytoterapeutikum, venmotonikum. Používa sa v th. cievnej a lymfatickej nedostatočnosti, metrorágií pri užívaní antikoncepčných prostriedkov, ako aj u žien u žien so zavedeným vnútro maternicového telieska a pri hemoroidoch.

Cycloplatin 50, 150, 450[®] con inf (Pliva-Lachema) – Carboplatinum (10 mg/ml) v 50, 100 al. 450 mg vo forme infúz. rozt. Cytostatikum, kt. sa používa v th. nádorov vaječníkov, semenníkov, malobunkového karcinomu pľúc, nádorov hlavy, krku a močového mechúra; karboplatina.

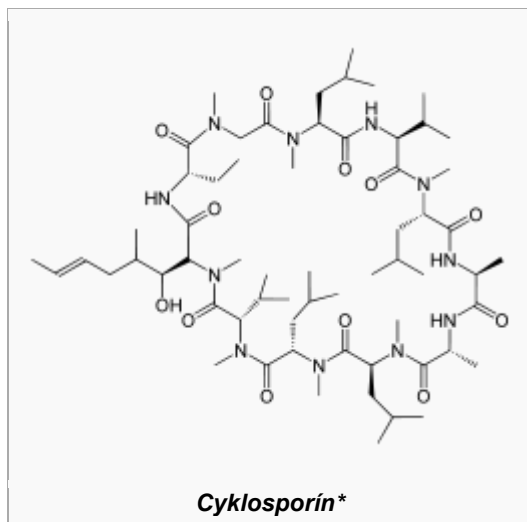
Cycloplatin 50 a 200[®] plv inf (Pliva-Lachema) – Carboplatinum v 50 al. 200 mg v jednej liekovke. Cytostatikum, kt. sa používa v th. nádorov vaječníkov, semenníkov, malobunkového karcinomu pľúc, nádorov hlavy, krku a močového mechúra; karboplatina.

cyklofosfamid – *N,N*-bis(2-chlóretyl)-1,3,2-oxazafosfinan-2-amín 2-oxid, C₇H₁₅Cl₂N₂O₂P, M_r 261,086; cytostatikum. Biol. dostupnosť po podaní p. o. je vyše 75 %, na plazmatické proteíny sa viaže vyše 60 %, mezabolizuje sa v pečeni, polčas je 3 – 12 h, vylučuje sa močom. Používa sa v th. akút. al. chron. lymfatickej a myeloidnej leukémie, Hogdikonovej choroby, non-Hogkinových lymfómov, plazmocytómu, karcinómu vaječníka, semenníkov, prsníka, malobunkového karcinómu pľúc, neuroblastómu, Ewingovho sarkómu, progresívnych autoimunitných ochorení, imunosupresívnej th. pri transplantáciách orgánov; →*cyklofosfamid*.

Cyklofosfamid

cyklosporín – ciclosporinum; cyclosporinum; (*E*)-14,17,26,32-tetrabutyl-5-etyl-8-(1-hydroxy-2-methylhex-4-enyl)-1,3,9,12,15,18,20, 23,27-nonametyl-11,29-dipropyl-1,3,6,9,12,15,18,21,24,27,30-undekaazacyklodotriakontan-2,4,7,

Cyklosporín*

10,13,16,19,22,25,28,31-undekaon, C₆₂H₁₁₁N₁₁O₁₂, M_r 1202,61; imunosupresívum. Používa sa pri transplantácii orgánov a kostnej drene, v prevencii odvrhnutia štepu po transplantácii kostnej drene, profylaxii a th. choroby z reakcie štepu proti hostiteľovi, ďalej v th. psoriázy, atopickej dermatitídy, pyoderma gangraenosum, chron. autoimúnnej urtikárie, nefrotickom syndróme, reumatoidnej artritídy, syndróme suchých očí, uveitídy neinfekčnej genézy, ulceróznej kolitídy refraktérnej proti kortikoidom. V inhalačnej forme sa skúšal v th. asthma bronchiale a v prevencii chron. rejeckie pľúc, ako aj ako neuroprotektívna látka po úraze mozgu a pri

neurodegeneratívnych chorobách. Metabolizuje sa v pečeni, polčas kolíše (asi 24 h), vylučuje sa žlčou (Cyklosporin IDL, Cyklosporin mikroemulzia).

Cyklosporin IDL 20, 50 a 100 mg[®] cps mol (IDL) – Cyclosporini 25, 50 al. 100 mg v 1 mäkkej cps. Selektívne imunosupresívum; *cyklosporín*.

Cyklosporin mikroemulzia 25, 50 a 100 mg[®] cps mol (Generics UK Ltd.) – Cyclosporini 25, 50 al. 100 mg v 1 mäkkej cps. Selektívne imunosupresívum; →*cyklosporín*.

cyklus, ovariálny – cyklické zmeny vo vaječníkoch. Začína sa dozrievaním a rastom folikulov po zrelý Graafov folikulu. Pokračuje jeho prasknutím a vyplavením sekundárneho oocytu (ovulácia). Každý

cyklus sa končí utvorením žltého telieska. Cyklus má tri fázy: **1.** predovulačnú fázu; **2.** ovuláciu; **3.** poovulačnú fázu.

Folikulovú (predovulačnú) fázu charakterizuje rast a dozrievanie folikulov. Výsledkom je zrelý Graafov folikul, v ktorom je excentricky uložený kopček folikulových buniek (cumulus oophorus) s primárnym oocytom. Rozsiahlu dutinu folikula vypĺňa tekutina (liquor folliculi). Dutinu zvonku obklopujú vrstvy folikulových buniek (membrana granulosa). Obal folikula (theca folliculi) tvorí väzivo, cievy a tékové bunky vylučujúce estrogény.

Ovulácia nastáva najčastejšie medzi 14. a 16. d cyklu. Graafov folikul sa hromadením folikulovej tekutiny zväčšuje a vyklenuje nad povrch ovária. Miesto vyklenutia sa nazýva stigma ovarii. Na povrchu vaječníka sa stenčená stena folikula pretrhne. Z prasknutého folikula vytečie folikulová tekutina a vyplaví sa cumulus oophorus spolu s oocytom.

Poovulačnú (luteínovú) fázu charakterizuje utvorenie žltého telieska (corpus luteum). Po vyplabvení oocyty a folikulovej tekutiny sa stena Graafovho folikula retrahuje a zriasi. Z roztrhaných cievok theca folliculi vyniká krvný výron do dutiny prasknutého folikula. Tento útvar sa nazýva corpus haemorrhagicum. Krv koaguluje a do krvného zraťu vrastajú väzivové elementy z obalu folikula (téky) a bunka membrana granulosa, ktoré prechodne vyolnia dutinu folikula. **Folikulové (granulózové) bunky** sa zväčšujú, v ich cytoplazme sa hromadia tukové kvapôčky a žltý pigment – **luteín**. Podľa toho sa premenené granulózové bunky nazývajú **luteínové** (granulózové luteínové) bunky. Tieto bunky produkujú a secernujú progesterón. Medzi luteínové bunky vrastajú aj tékové bunky, produkujúce naďalej estrogény. Nakoniec sa utvorí dobre vaskularizovaný orgán, tzv. žlté teliesko (corpus luteum menstrationis) so stavbou a funkciou endokrinné žľazy.

Žlté teliesko je aktívne len dočasne, ak nenastane oplodnenie. Vzniká a zaniká každých 28 d. Asi o 10 d dosiahne Ø 1 – 2 cm, potom degeneruje na belavú jazvu (**corpus albicans**).

V prípade oplodnenia a vzniku gravidity žlté teliesko nezaniká, ďalej sa rozvíja, rastie, až dosahuje veľkosť ½ celého ovária. Svojou hormónovou činnosťou v priebehu gravidity tlmí vývoj a dozrievanie folikulov v ováriu a zabezpečuje priaznivý vývoj zárodka v maternici. Takéto žlté teliesko sa nazýva **corpus luteum graviditatis**. V prípade poškodenia alebo zániku žltého telieska v období jeho plnej hormónovej aktivity vznikajú v maternici také zmeny, ktoré predčasne ukončia graviditu, t. j. nastane potrat. Od 4. mes. gravidity preberá funkciu žltého telieska placenta.

cyklus, reprodukčný, ženy – zahŕňa procesy periodicky sa opakujúce v mesačných cykloch. Súvisia s dozrievaním oocytov a folikulov vo vaječníku a so zmenami v sliznici maternice. Cyklické zmeny prebiehajúce vo vaječníkoch sa nazývajú → **ovariálny cyklus**, kým zmeny v maternici → **uterinný cyklus**.

Reprodukčný cyklus ženy sa začína v puberte (okolo 13. r. veku dievčat). Keď sa zjaví prvé menštruačné krvácanie z rodidel, začína sa obdobie pohlavnej aktivity ženy (menarche). Dozrievanie folikulov i menštruácia sa opakujú každý lunárny mesiac (každých 28 d). Obidva procesy sú pod regulačným vplyvom hormónov hypotézy, ktoré riadia endokrinnú činnosť pohlavných žliaz. Hormónová činnosť hypofýzy aj pohlavných žliaz je pod kontrolou CNS. Pravidelný priebeh reprodukčného cyklu ženy postupne ustáva okolo 45. až 50. r., keď sa začína obdobie prechodu (**klimaktérium**). V tomto období sa končí dozrievanie folikulov v ováriu a ustáva menštruačné krvácanie. Obdobie života ženy, v ktorom sa reprodukčný cyklus zastavil a ďalej už neprebíha, sa nazýva **menopauza**.

Počas gravidity sa pravidelný reprodukčný cyklus ženy zastaví na obdobie 10 lunárnych mesiacov. Ak nastane oplodnenie, dozrievanie ani vývoj ďalších folikulov vo vaječníku nepokračujú (ovariálny cyklus sa preruší). Podobne sa počas gravidity aj uterinný cyklus prechodne zastaví.

cyklus, uterinný – menštruačný cyklus, zahŕňa plynulé morfológické a funkčné zmeny sliznice maternice, ktoré sa cyklicky opakujú priemerne v 28-d intervaloch. Tieto zmeny regulujú hormóny vaječníka, závisia od dozrievania folikulov (estrogény) a vzniku žltého telieska (progesterón). V priebehu menštruačného cyklu sa sliznica maternice prispôsobuje na zahniezdenie zárodka.

Sliznica maternice (endometrium) má na povrchu jednovrstvový cylindrický epitel, pod ktorým je povrchovejšia časť sliznice, pars compacta, obsahujúca ústia žliazok a početné vazivové bunky. Stredná časť sliznice sa nazýva pars spongiosa pre svoju hubovitú konzistenciu. Vo väzivovej stróme letka telá tubulóznych žliazok sliznice a vjevy. Pars compacta a pars spongiosa spoločne tvoria funkčnú časť (zona functionalis). Táto časť sliznice maternice sa výrazne mení v priebehu uterinného cyklu. Spodná časť sliznice (zona basalis) nepodlieha výraznejším zmenám. Má vlastné cievne zásobenie a obsahuje aj dná uterinných žliazok. Prestavba sliznice počas uterinného cyklu prebieha v súlade so zmenami prietoku krvi a celkového stavu ciev maternice.

Celý menštruačný cyklus sa delí na 4 fázy, pričom každému z nich zodpovedá určité obdobie → *ovariálneho cyklu*:

1. **Regeneračná fáza** – po ukončení menštruačného krvácania a odlíčení funkčnej časti sliznice sa začína nový uterinný cyklus regeneráciou povrchu sliznice. V tejto fáze sa obnažená bazálna vrstva sliznice pokryje regenerovaným epitelom, a to smerom do dutiny maternice. Táto fáza trvá asi 1 d.
2. **Proliferačná (predovulačná, folikulová) fáza** – proliferáciami procesmi v sliznici sa obnoví zona functionalis. Endometrium narastie z 1-mm vrstvy (zona basalis) do hrúbky niekoľkých mm. Spolu s väzivou sliznice proliferujú a rastú aj tubulózne žliazky a cievy. Proliferačnú fázu ovplyvňujú estrogény, produkované bunkami rastúcich a dozrievajúcich folikulov ovária. Fáza trvá asi 10 d.
3. **Sekrečná (poovulačná, luteínová) fáza** – po ovulácii sa začína sekrécia uterinných žliazok stimulovaná progesterónom produkovaným žltým telieskom ovária. Žliazky sa predlžujú, skrutkovito stáčajú, ich bunky tvoria hlenový sekret. Vjevy sliznice sa bohato rozvetvujú a medzi bunkami väziva sa hromadí tkaninová tekutina. Endometrium, hrubé 6 – 7 mm, sa stáva kyprým, dobre prekrveným a presiaknutým tekutinou. Na vrchole sekrečnej fázy je sliznica maternice pripravená na prijatie mladého zárodka. Ak nenastane oplodnenie, sekrečná fáza trvá asi 14 d. Ak nastalo oplodnenie sliznica maternice zostane na vrchole sekrečnej fázy a menštruačný cyklus sa zastaví, pretože sa začína gravidita. V prípade, že nenastalo oplodnenie, zníži sa produkcia progesterónu, žlté teliesko v ovárii postupne zaniká a v sliznici maternice prebieha posledná fáza menštruačného cyklu.
4. **Menštruačná (ischemická a deskvamačná) fáza** – sliznica maternice sa prechodne stáva ischemickou, nedokrvenou (následkom kontrakcie ciev, a tým zníženého prívodu krvi). Jej tkanivo (zona functionalis) degeneruje a degeneratívne zmeny postihnú aj steny ciev. Keď konstriktoria ciev povolí, poškodené steny tepien praskajú a krv sa z nich vylieva do väziva. Degenerovaná sliznica prestúpená krvou a sekretom sa odľučuje. Odlíčené časti sliznice premiešané s krvou tvoria krvavý výtok z pošvy počas 3 – 5 d (menštruačné krvácanie). Keď sa zona functionalis celkom odstráni, krvácanie prestane. Zo spondej vrstvy sliznice (zona basalis) sa začína opäť proliferácia novej sliznice v nasledujúcom cykle.

Cymbalta 30 a 60 mg[®] cps end (Eli Lilly Nederland B. V.) – Duloxetín 30 a 60 mg v 1 tvrdej gastrorezistentnej cps. Antidepressívum, používa sa v th. depresívnych epizód a v th. diabetickej periférnej neuropatickej bolesti.

Cymevene 500 mg[®] plv inf (Roche Slovensko s. r. o.) – Ganciclovirum natricum 546 mg (= 500 mg gancikloviru) v 1 liekovke. Antivirotikum na celkové použitie. Používa sa u pacientov s oslabeným

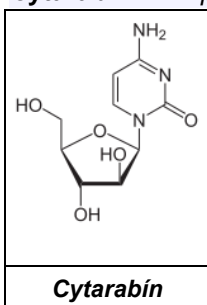
imunitným systémom na prevenciu a th. život al. zrak ohrozujúcich stavov vyvolaných cytomegalovírusmi (CMV) a v prevencii CMV ochorení transplantovaných príjemcov.

Cynt 0,2; 0,3 a 0,4[®] tbl flm (Solvay Pharma s. r. o.) – Moxonidinum 0,2; 0,3 al. 0,4 mg v 1 tbl. obalenej filmom. Antihypertenzívum.

Cyproplex[®] tbl (Teva Pharmaceuticals CR) – Cyproteroni acetat 50 mg v 1 tbl. Antiandrogén, kt. sa používa u mužov sexuálnych deviáciách a v th. inoperabilného karcinómu prostaty, u žien pri androgenizácii (hirsutizmus, alopecia, akne seborea).

Cyproteronacetat Italcimici 50 mg[®] tbl (Italcimici SpA) – Cyproteroni acetat 50 mg v 1 tbl. Antiandrogén, kt. sa používa u mužov na potlačenie hypersexuality a v th. inoperabilného karcinómu prostaty, kt. je refraktérny na th. LH-RH al. chir. th., na zmiernenie vzplanutia na začiatku th. agonistami LH-RH vyvolaného počiatočným zvýšením sérového testosterónu, v th. návalov tepla u pacientov liečených analógmi LH-RH al. po orchiektómii. U žien sa podáva pri androgenizácii (hirsutizmus, alopecia, akne seborea).

cytarabín – 1- β -D-Arabinofuranosylcytosin; cytozín- β -D-arabinozid; 4-amino-1-[(2R,3S,4S,5R)-3,4-dihydroxy-5-(hydroxymetyl)oxolan-2-yl]pyrimidin-2-ón, C₉H₁₃N₃O₅, M_r 243,17; izomér nukleozidu cytozínu, cytostatikum, kt. sa používa na dosiahnutie a udržanie remisie pri akút. nelymfocytovej leukémii, v th. akút. lymfocytovej leukémii, chron. myeloidnej leukémii (blastická kríza). Je zo falošná stavebná zložka DNA. Po fosforylácii na aktívnu formu cytozénarabinozidtrifosfát sa zabudováva v priebehu replikácie DNA namiesto cytozíntrifosfátu do DANN. Okrem toho sa blokujú aj reparačné mechanizmy DANN, Cytotoxicky pôsobí výlučne vo fáze S bunkového cyklu. Po perorálnom podaní sa do krvi dostáva asi 20 %. Po podaní i. v. al. s. c. prechádza do likvoru (pomer likvor-plazma po i. v. boluse je 14 %, po i. v. al. S. c. inj. 40 – 60 %. Na plazmatické proteíny sa viaže 13 %. Diastriučný objem je 3 1,9/kg tel. hm.

Prípravky -- Alexan[®], ARA-cell[®], Cytosar[®], DepoCyte[®].

Cyteal[®] sol der (Pierre Fabre Médicament, o. z.) – Hexamidini disetonas 0,25; 0,5 al. 1 g + Chlorhexidini digluconatis solutio 20 % 0,25; 0,5 al. 1 g + Chlorcresolum 0,75; 1,5 al. 3 g v 100 g rozt. Antiseptikum, dezinficiens, kt. sa používa na čistenie bakteriálnych infekcií kože a slizníc alebo miest ohrozených superinfekciou. Liek je určený na vonkajšie použitie ako tekuté mydlo.

Cytophaga – staršie pomenovanie rodu, v súčasnosti zaradený do rodu *Flavobacterium*. Ide o gramnegatívne, obligátne aeróbne, krátke alebo dlhšie paličky a niekedy aj vlákna. Vyznačujú sa klzavým pohybom a rastú pri teplote 20 – 30 °C. Vyskytujú sa vo vode, pôde, v prírode a urýchľujú rozklad celulózy. Výnimočne môžu pôsobiť infekcie u osôb s poruchami imunity.

Cytophaga aquatilis → *Flavobacterium hydatis*.

Cytophaga columnaris → *Flavobacterium columnare*.

Cytophaga marina → *Flavobacterium maritimus*.

Cytophaga psychrophila → *Flavobacterium psychrophilum*.

cytoplazmové frakcie Samonella typhi – homeopatikum, kt. obsahuje ebertín. Užívajú sa vo forme granúl, tbl., rozt., tbl., masti, čapíkov. Liek nie je klinicky skúšaný.

Cytosar 100, 500 mg a 1 g[®] plio lio (Pharmacia N.V./S.A.) – Cytarabinum 100, 500 mg al. 1 g. Cytostatikum; → *cytarabín*.

Cytotect Biotest[®] sol ifc (Globopharma) – Proteinum plasmatis humani 100 mg + Immunoglobulinum humanum nad 95 % + Immunoglobulinum contra cytomegalovirum 50 U v 1 ml inj./inf. koncentrátu.

Imunopreparát, kt. sa používa v profylaxii cytomegalovírusovej infekcie u pacientov liečených imunosupresívami, najmä po transplantovaných.

cytozol – morfol. pojem, ktorý označuje elektrónovomikroskopicky pozorovateľnú amorfnú základnú substanciu (matrix) bunky. Biochemický termín odvodený z pozorovaní buniek svetelným mikroskopom po ultracentrifugácii ekvivalentný cytozolu je hyaloplazma, kt. predstavuje cytoplazmu bez častíc, viditeľnú v svetelnom mikroskope.

číslo – mat. abstraktná entita používaná na opis množstva. Čísla možno rozdeliť na mnoho druhov, najznámejšie sú prirodzené čísla používané na počítanie a označované množinou \mathbb{N} . Zjednotením množiny prirodzených čísel so zápornými je množina celých čísel. Používa sa aj pojem nezáporné čísla, čo znamená kladné čísla a nula.

Prirodzené číslo môže znamenať kladné celé číslo (1, 2, 3, ...) al. nezáporné celé číslo (0, 1, 2, 3, ...). Prirodzené čísla majú dve hlavné použitia: počítanie („na stole sú 3 knihy“) al. poradie („toto je 3. najväčšia krvinka“). Vlastnosti prirodzených čísel súvisiace s deliteľnosťou (ako napr. rozdelenie prvočísel) študuje teória čísel. Problémy, s ktorými sa stretávame pri počítaní (ako napr. Ramseyova teória), študuje kombinatorika..

Na označenie množiny prirodzených čísel sa používa symbol veľkého písmena \mathbb{N} v latinke (najčastejšie sadzané tučne **N** alebo tzv. matematickým tabuľovým fontom \mathbb{N}). Táto množina je nekonečná, ale spočítateľná množina.

črevo, zadné – časť entodermového základu tráviacej rúry, ktoré sa vyvíja na začiatku 2. mes. vývoja jako primitívne črevo. Utvorením hlavového a chvostového záhybu sa uzavrie najprv predné a zadné črevo. Z o zadného čreva sa formuje ľavá tretina colon transversum, colon ascendens, colon sigmoideum, rektum a horná časť canalis analis (\rightarrow vývoj *tráviacej sústavy*). Zadné črevo a jeho deriváty zásobuje a. mesenterica inferior.

Zadné črevo je pokračovaním flexura coli primitiva. V 4. týžd. vývoja sa nachádza ešte v mediálnej rovine. Keď sa v 2. mes. utvorí flexura coli minima, základ colon ascendens sa vysunie doľava. Hrubé črevo pokračuje smerom dolu, mediálne sa stáča do základu colon sigmoideum. Hrubé črevo pokračuje smerom dolu, mediálne sa stáča do základu colon sigmoideum. Colon sigmoideum rastie do dĺžky a tvorí charakteristickú esovitú slučku. Definitívne uloženie a tvar má hrubé črevo v 5. mes. vývoja. Kaudálny koniec zadného čreva je spočiatku vakovito rozšírený a tvorí \rightarrow *kloaku*.